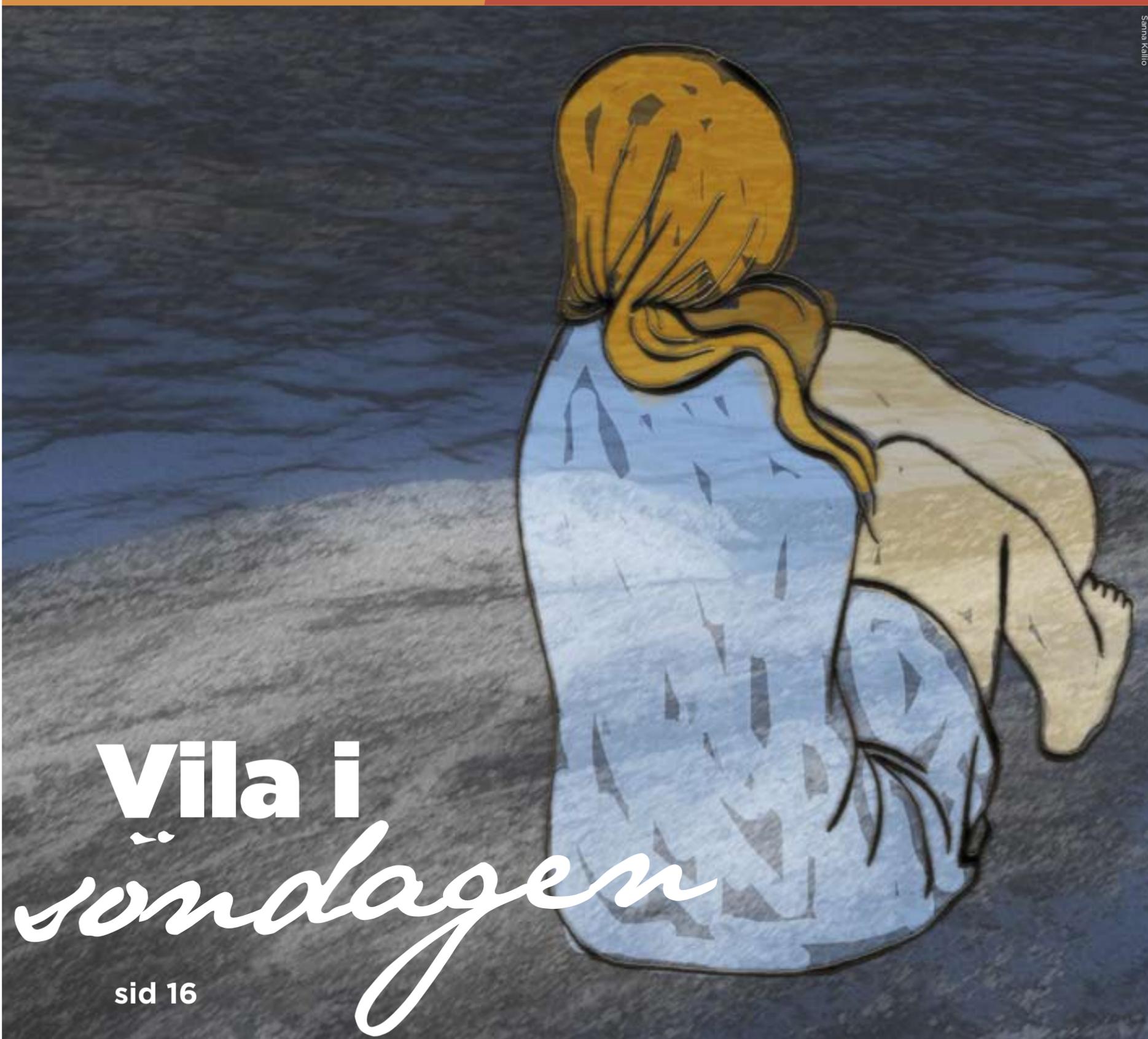


Som den andra sonen sid 2

Kyrkpressen

P2B

Torsdag 1.9.2011 • nr 35 • Lösnummer 1,10 €



Sanna Kallio

Vila i söndagen

sid 16

Debatt:
**Tar musiken
för mycket
plats i kyrkan?**

sid 20

**Fri från
bipolär
sjukdom**

sid 3

**Finländarna är
religionskritiska** sid 14

**Barn förnyar altaret
i Lumparland** sid 7

Septemberväv sid 13

Kyrkoåret

to 25	kp 47	sö 28	1:a sö i advent
to 2	kp 48	sö 5 mån 6	2:a sö i advent Självständighetsdagen
to 9	kp 49	sö 12	3:e sö i advent
to 16	kp 50	sö 19	4:e sö i advent
on 22	kp 51-52	fr 24 lör 25 sö 26	Julaftonen Juldagen Stefanidagen
		lör 1 sö 2	Nyårsdagen 2:a sö efter jul
on 5	kp 1	lör 6 sö 9	Trettondagen 1:a sö efter trettondagen
to 13	kp 2	sö 16	2:a sö efter trettondagen
to 20	kp 3	sö 23	3:e sö efter trettondagen
to 27	kp 4	sö 30	4:e sö efter trettondagen
to 3	kp 5	sö 6	Kyndelmässodagen
to 10	kp 6	sö 13	6:e sö efter trettondagen
to 17	kp 7	sö 20	3:e sö före fastan
to 24	kp 8	sö 27	2:a sö före fastan
to 3	kp 9	sö 6	Fastlagsöndagen
to 10	kp 10	sö 13	1:a sö i fastan
to 17	kp 11	sö 20	2:a sö i fastan
to 24	kp 12	sö 27	Marie bebådelsedag
to 31	kp 13	sö 3	4:e sö i fastan
to 7	kp 14	sö 10	5:e sö i fastan
to 14	kp 15	sö 17	Palmsöndagen
on 20	kp 16-17	fr 22 sö 24 mån 25	Långfredagen Påskdagen Annan dag påsk
		sö 1	1:a sö efter påsk
to 5	kp 18	sö 8	2:a sö efter påsk
to 12	kp 19	sö 15	3:e sö efter påsk
to 19	kp 20	sö 22	4:e sö efter påsk
to 26	kp 21	sö 29	5:e sö efter påsk
on 1	kp 22	lör 2 sö 5	Kristi himmelfärdsdag 6:e sö efter påsk
to 9	kp 23	sö 12	Pingstdagen
to 16	kp 24	sö 19	Treenighetssöndagen
on 22	kp 25-26	lör 25 sö 26 sö 3	Midsommardagen 2:a sö efter pingst 3:e sö efter pingst
to 7	kp 27	sö 10	4:e sö efter pingst
to 14	kp 28	sö 17	5:e sö efter pingst
to 21	kp 29-30	sö 24 sö 31	Apostladagen 7:e sö efter pingst
to 4	kp 31	sö 7	Kristi förklarings dag
to 11	kp 32	sö 14	9:e sö efter pingst
to 18	kp 33	sö 21	10:e sö efter pingst
to 25	kp 34	sö 28	11:e sö efter pingst
to 1	kp 35	sö 4	12:e sö efter pingst
to 8	kp 36	sö 11	13:e sö efter pingst
to 15	kp 37	sö 18	14:e sö efter pingst
to 22	kp 38	sö 25	15:e sö efter pingst
to 29	kp 39	sö 2	Mikaëldagen
to 6	kp 40	sö 9	17:e sö efter pingst
to 13	kp 41	sö 16	18:e sö efter pingst
to 20	kp 42	sö 23	19:e sö efter pingst
to 27	kp 43	sö 30	20:e sö efter pingst
to 3	kp 44	lör 5 sö 6	Alla helgons dag 21:a sö efter pingst
to 10	kp 45	sö 13	Uppbrottets söndag
to 17	kp 46	sö 20	Domsöndagen

Vi kan tala, men kan vi handla?

Min vän har varit på vandringkurs i norra Sverige. Bestigit berg och lärt känna fjällens flora. Han åkte tåg så långt han kunde och fortsatte med buss. Alla utom en annan person valde att flyga till orten. "Finns det inget konstigt i det här", säger min vän, "att man anmäler sig till en kurs om vandring och sedan tar flyget till platsen? Jag hade trott att det var miljövänner som intresserade sig för vandringkurser. Ingen var vegetarian."

Jo, det finns något konstigt i att drömma om ett långsamt liv och fjällvärldens fantastiska vyer men sedan inte tveka att ta flyget för att förverkliga drömmen, tänker jag och känner en klump i magen då jag själv har en flygresan till Alperna väntades på mig. Jo, jag har också tänkt vandra. Jo, jag vill också leva miljövänligt. Jo, jag flyger. Jag äter kött. Klumpen i maggropen sitter stadigt kvar.

Jag hör vingårdspappans röst: "Ska du hjälpa till eller inte? Ska dina ord och dina intentioner bottna någonstans? Det är ju handlingarna som visar vad ditt hjärta är fullt av." Jag känner mig som den andra sonen. Han med det klingande ja:et, men hos vilken det konkreta handtaget rann ut i sanden. Den tjuriga nejbrosan, vem vill vara som han i möte med vingårdspappan? Här vill man ju visa upp raska tag, åtminstone i princip.

Ändå är det han som säger nej som tänker om. Och inte bara tänker om, utan "handlar om". Han går ut i vingården, trots allt. Varför? Kanske för att det

4.9.2011

Vi firar 12 söndagen efter pingst. Temat är "Självprovning".

Läs din Bibel

To 1.8 Matt 12:33-37, Rom 11:13-24
Fr 2.9 Matt 12:38-42, Luk 23:27-31
Lö 3.9 5 Mos 4:27-35, Matt 12:43-45
Sö 4.9 Job 42:1-6, Rom 7:14-25, Matt 21:28-32
Må 5.9 Hes 17:1-6, 22-24, Matt 12:46-50
Ti 6.9 1 Mos 19:15-26, Matt 13:1-9, 18-23
On 7.9 Matt 13:10-17, Mark 7:24-30
To 8.9 Matt 13:24-30, 36-43, 1 Pet 5:1-5

Psalmförslag

359, 352, 327, 406, 338 (N), 342:3-4
Psalmerna är valda av Tor Lindgård.

Dagens bön

Herre, du har förbjudit oss att döma och nedvärdera andra. Men vi upphöjer oss själva genom att trycka ned varandra. Hindra oss från att slå de redan slagna och att förringa andras tro. Herre, tag ifrån oss vårt högmod. Bryt våra inre bojor så att vi kan leva i gemenskap med dig och med varandra. Hör oss för Jesu Kristi skull.

Mera om helgen

Guds ord uppmanar oss att granska oss själva och vår livsföring. När vi lär känna oss själva på rätt sätt är vi redo att ta emot nåden enbart som en gåva av Gud. Söndagens liturgiska färg är grön och på altaret står två ljus. Kollekten är fri.



Sofia Jernström

handlar om kärlek – kärlek till pappan och till gården. Kanske har han sett att pappa börjar vara till åren, krafterna att sköta gården räcker inte alltid till. Men pappa har satt sin själ i den här fina gården. Det känns fel att slumpa bort den och inte hjälpa till. Sonen vet vad han borde göra och han gör det, trots att det till en början bär emot.

Om jorden är den här vinträdgården, då är det ingen tvekan om vad var och en av oss är satta att göra. Gud skapade jorden men hjälp av Ordet: "Ljus, bli till!" Och ljuset blev till." Gud skapade allt levande. Och det var gott. I dag är det inte alltid gott, snarare brustet. Vi är väl medvetna om miljöhoten, men vi känner också till hur vi kan förebygga dem och leva ekologiskt. Tala fint kan vi också. Förvandla ord till handlingar ... kan vi. Måste vi kunna. Om Gud skapade med hjälp av Ordet finns det redan här en förebild i sambandet mellan ord och handling. Ordet är skeende, rörelse, skapelse. Och trädgården är en del av Guds rike.

Malena Björkgren är tf kaplan i Kimito kapellförsamling



Från självprovning till förlåtelse

Söndagens tema, självprovning, är inget kärt tema för oss människor i dag. Desto mer ägnar vi oss åt självförverkligande. Det har funnits perioder då vi fått höra hur viktigt det är att vi förverkligar oss själva. Handlar självprovning och självförverkligande om samma sak? Vi vill ju lära känna oss själva och utifrån det göra något av våra liv. Men den som provar sig själv anar att det också är möjligt att allt inte är bra, att man gått fel, skadat medmänniskor, varit egoistisk och inte tagit

med Gud som en möjlighet i sitt liv. Vi bär alla på skuld i någon form. Men det behövs kanske motgångar och svårigheter för att vi ska inse vårt behov av förlåtelse.

När vi är i nöd inser vi att vi behöver bli förlättna. Här går mina tankar till psalm 349, verserna 5 och 6. J.S Bach har i koralen *Wenn wir in höchsten Nöten sein* BWV 641 skrivit en sats där koralmelodin är inbäddad i blomstrande ornament, en himmelsk meditation som andas frid och tröst. Varför

inte använda den som orgelvers?

Ofta händer det i vardagen att jag nynnär på en melodi helt omedvetet. Ibland visslar jag och ibland sjunger jag. Längre snurrar samma melodi. Min fru brukar säga att jag ska byta skiva. Psalm 356 hör till de melodier som ofta snurrar i mitt huvud och Emil Liedgrens text "Fader du vars hjärta gömmer" hjälper oss att förstå just dagens tema.

En av dagens texter handlar om de två sönerna som fick en uppgift av sin

far. Den ena sade ja, den andra nej. Den första gick inte till uppgiften, medan den andra ångrade sig och gick.

När jag berättade berättelsen för klapp- och klangbarn och frågade vem som gjorde rätt svarade en liten pojke: Han gjorde fel som "knäckte lovningen", det vill säga han som bröt sitt löfte.

Må vi inte bli löftesbrytare utan göra Guds vilja. Han håller sitt löfte. I psalm 398 får vi sjunga: "Löftena de står kvar."

Kaj-Gustav Sandholm är pensionerad kantor och vikarierande kantor i Jomala



Helgens texter

Första läsningen
Job 42:1-6

Andra läsningen

Rom 7:14-25

Evangelium

Matt 21:28-32

Jesus sade till överstepräster och folkets äldste: "Vad säger ni om det här: En man hade två söner. Han vände sig till den ene och sade: 'Min son, gå ut och arbeta i vingården i dag.' Han svarade: 'Nej, det vill jag inte', men sedan ång-

rade han sig och gick. Mannen vände sig till den andre och sade samma sak. Han svarade: 'Jag skall gå, herre', men han gick inte. Vilken av de båda gjorde som fadern ville?" De svarade: "Den förste."

Då sade Jesus till dem: "Sannerligen, tullindrivare och horor skall komma före er till Guds rike. Johannes kom, och han visade er vägen till rättfärdighet, men ni trodde inte på honom. Tullindrivarna och hororna trodde på

honom, och ni såg det, men inte heller då ångrade ni er och trodde på honom."

Heddy Norrgård

”Jag har fått ett förvandlat liv.”

- Tidigare frisörska, nu diakonissa i Övermark och Pörtom församlingar.
- Led av manodepression i sju år.
- Gift, har tre vuxna döttrar och fyra barnbarn. Bosatt i Övermark.

Text & foto: Johan Sandberg

Sjukdomen kom plötsligt efter att den yngsta dottern föddes 1989. Sju år och sju vistelser på psykiatriska enheten i Vasa senare fogade sig Heddy Norrgård i att Gud också använder mediciner för att bota.

– Jag drabbades av manodepression, det som numera kallas bipolär sjukdom, säger hon. Den utlöstes av flera orsaker. Allt blev för mycket för mig. Jag var en gåpåare och jag fick barn, jag drev en frisörsalong och vi byggde hus. Jag minns att jag stod på en stege och målade huset medan jag var höggravid.

Den första gången var Heddy Norrgård intagen på sjukhus i tre månader.

– Jag blev riktigt ... galen, säger hon och söker efter ord. Jag kommer ihåg vad jag sa och gjorde. Skulle jag inte veta att det finns förlåtelse och att människorna förstår att jag inte var mig själv skulle jag skämmas ögonen ur mig. Verkligen.

Så här skriver Heddy själv om sin sjukdomstid:

”Jag hatar mediciner och så fort jag kommer hem från ’hispan’ slutar jag ta de förhatliga tablettorna. Eftersom jag inte tar min medicin kommer den maniska perioden som ett brev på posten. Omgivningen reagerar. Jag tycker dom är ovanligt dumma. Jag mår ju så himla bra. Tills jag blir fullständigt galen igen.”

– Jag åkte ut och in många gånger just för att jag inte ville ha nån medicin. Jag blev psykotisk och inläst på slutet avdelning. Där medicinerades jag mot min vilja. När jag återhämtade mig och konstaterade att jag inte är nån supermänniska släppte de hem mig. Men så fort jag kom hem slutade jag med medicinen. Jag krävde av Gud att han skulle bota mig utan medicin.

Gud använder medicinen

Så höll det på ända till april 1996 när hon släpptes hem efter den sista sjukhusvistelsen. Då fogade hon sig och slutade kräva av Gud.

– Då bestämde jag mig och sa: ”Gud, du botar också genom medicin. Nu ska jag ta medicinen tills jag blir bra.” Gud botade mig genom ett mirakel då han fick mig att ta medicinen. Men före det hade jag hunnit skälla ut ett antal läkare, jag var förfärlig.

Heddy Norrgård tog



Det går inte alltid som vi vill. Heddy Norrgård är tacksam över att ha fått lära sig att lita på Gud och hans vilja.

Lönlöst kräva helande av Gud

medicinen i två månader tills hon var på ett andligt möte i Lappfjärd där hon fick förbön för sin situation. Vem som bad för henne minns hon inte.

– Det var inget märkvärdigt, de bara bar fram mig till Gud. Ingen påverkan, inga löften, det var Guds sak att göra något. När jag för hem visste jag bara att jag inte ska ta nån medicin längre.

Hon medger att det är helt galet att genast slänga sina mediciner.

– Jag har hört om människor som kastat sina mediciner och dött på fläcken. Därför vill jag varna för det.

Hon ville dö

Så länge Norrgård var sjuk gick mycket av hennes tid åt till planera sitt eget fränfalle.

”Sätter mig i bilen inne i garaget. Startar och sluter ögonen. Maken kommer hem tidigare än beräknat och skriker: ’Vad i helvete håller du på med’. Jag kanske skulle ta cirkelsågen och säga upphandlederna. Men

pillren är enklast i alla fall. Jag fyller min mage med piller igen – hälsocentral – Roparnäs – helvetet.”

Redan efter första sjukhusvistelsen ville hon dö.

– Då rasade allt. För jag trodde att jag skulle bli bättre om jag for till sjukhuset. Självmordstankarna dök upp också tiden mellan sjukhusvistelserna. Jag tänkte allt och jag försökte ... säger hon utan att avsluta meningen.

Hon nämner ofta stödet hon fått av sin familj, föräldrar, systrar och vänner.

– Familjen är superviktig. De har visat mycket stöd och förlåtelse. Min man har varit helt suverän. Han hade kunnat gå när som helst. Men han har funnits där av Guds nåd. Han har försökt så gott han har kunnat. Man märker att döttrarna har ett stort förtroende för pappa.

Döttrarna har också skrivit ner sin historia från sjukdomstiden och kunnat tala om den med sin mamma.

– Vi har skrattat och gråtit många gånger tillsammans och stegvis försonats

med det som hänt. Än kan det finnas bitar som dyker upp. Jag tycker vi har det bra idag.

Kom ihåg ta igen dig

Nu har Heddy Norrgård klarat sig utan återfall sen 1996.

– Jag tror att det är genom Guds ingripande. Tidigare hade jag en övertro på att Gud ska bota just mig utan medicin. Jag brukar tänka att jag blev sjuk för att Gud skulle få mig på bättre tankar.

Som ungkristen fick Heddy Norrgård ett brev av sin mammas morbror evangelisten Frank Mangs.

– Han skrev att jag skulle ge ut mig helt och fullt men också komma ihåg att ta igen mig. Det förstod jag inte då, men nu har jag lärt mig att ge ut och att ta in.

Norrgård har lärt sig var hennes gränser går.

– Så fort jag ställer mig frågan hur jag ska orka drar jag mig tillbaka. Jag tar det lugnt en halv dag, spelar piano, går ut i naturen eller far till båthuset som en gång var min morfars. Lus-

”
Min man har varit suverän. Han hade kunnat gå när som helst.

ten att hänga på och vara med återvänder.. Jag rusar heller inte på i blindo utan ber Gud om ledning att vara på rätt plats i rätt ögonblick.

”Jag hyr ut min frisersalong och stannar hemma. Jag pratar med Gud, lyssnar inåt och upptäcker det verkliga helandet – tron på vad Jesus Kristus har gjort för mig växer. Jag gråter av mig barndomens och ungdomens trauman inför min Guds ansikte och växer känslomässigt. Den stympade fjortondeåringens själsliv utvecklas till en mogen kvinnas.”

Har nu funnit sig själv Heddy Norrgård har lätt för

att skratta. Det har hon alltid haft.

– Hela mitt liv har jag alltid varit jätteglad eller jätteledsen. Det förstärktes under sjukdomen. Men numera är jag mera jämn. Jag ser att jag blivit mera mig själv. Min längtan är att få vara den jag är tänkt att vara.

Norrgård säger att hon inte skäms för Jesus eller för evangeliet. Även om hon inte talar om Jesus varje dag.

– Ingen Jesus, ingen Heddy. Jag har fått mycket nåd och mycket förlåtelse. Men något färdigt helgon är jag inte, säger hon och skrattar gott.

Tacksam över svårigheterna

Idag är hon tacksam över det hon fått gå igenom.

– Hur galet det än låter så är jag det, säger hon. Jag är tacksam för att få vara mig själv nu. Det vill jag vara. Det är inte så viktigt vad andra människor tycker om mig. Det viktiga är att jag vet att Gud älskar mig.

– Jag förstår att det var nödvändigt för mig att gå igenom min sjukdom för att kunna göra det jag gör idag. Gud har lärt mig så mycket. Men även om jag blev frisk 1996 och slapp pillren har det ändå varit en vandring. Jag har sökt Gud och fått lita på honom.

Texten i kursiv är klipp ur Heddy Norrgårds egen nedtecknade berättelse om sjukdomstiden, något bearbetad.



Jan Lindström

En levande tro bär ansvar för världen

May Wikström

Hur många svältande barn krävs det innan världen vaknar?

Det är en av de bittra frågorna många ställer sig när omfattningen av svältkatastrofen på Afrikas horn börjar stå klar.

Den långsamma och accelererande svältnöden i Östafrika har inte varit någon hemlighet för de organisationer som arbetat långsiktigt på området. Men nu är den akut.

Tolv miljoner människor löper risken att dö om inte något görs snabbt. Betesmarken är slut, boskapen har dött och somaliska flyktingar strömmar in över gränserna till grannländerna Kenya och Etiopien där regntiden slagit fel och befolkningen också har det svårt.

Samtidigt har de ekonomiska bekymmersrynkorna i världen mera handlat om dykande börskurser och eurovalutans skakiga färd mellan stödpaketet.

Det är snart jämnt ett år sedan biskoparnas ställningstagande för alla människors rätt till matsäker-

het. Det var i sig ingen ny text, och inte heller någon ny tanke i kyrkans historia. Tanken har i ett par århundraden tagit sig uttryck i såväl organiserat missionsarbete som internationell diakoni.

Redan för drygt tjugo år sedan gav biskoparna rekommendation till församlingarna om att två procent av skatteintäkterna borde riktas till missionsorganisationerna och Kyrkans utlandshjälp.

År 1999, inför det så kallade jubelåret, höjdes siffran till tre procent – och den har inte justerats neråt.

Hur ser det då ut i praktiken? Kyrkans missionscentral uppger att församlingarnas bidrag varierar kraftigt. En median ligger ungefär på 2,5 procent. Men det finns också de som ger över åtta procent av sina intäkter till mission och internationell diakoni – och sådana, ofta små församlingar, som avskiljer mindre än en procent av sina skatteintäkter till samma ändamål.

Finansministeriets förska budgetförslag för den nya regeringen landar be-

tydligt lägre. Finlands mål och löfte om att använda 0,7 procent av bnp på utvecklingssamarbete före 2015 landar enligt finansministeriets nuvarande recept på 0,58 procent. Dessutom finns det ett glapp på 80 miljoner mellan den summa som Utrikesministeriet respektive Finansministeriet vikt för utvecklingssamarbete.

Frågan är hur det kommer att se ut i framtiden?

På Finska Missionssällskapet (FMS), som är störst och äldst bland kyrkans officiella organisationer, visar intäkterna från församlingarnas budgetmedel en sakta nedåtgående trend.

Samtidigt redovisar både FMS och Kyrkans utlandshjälp en ökning av projekt som samfinansieras med statliga biståndsmedel. Det väcker en stilla undran om att församlingen inte längre vill eller orkar axla ansvaret för världen, utan skuffar över den till institutionerna.

Det vore synd. Mission och internationell diakoni handlar nämligen alltid om ansikte, hjärta och händer. Ibland kan det vara en

enda eldsjäl i församlingen som är ut och är in påminner om den där kollekten till missionen. När han eller hon är borta kan gapet vara mycket stort om inte församlingen fostrat och uppmuntrat nya ansvarsbärare.

När Bjarte Birkeland, Etiopienkoordinator för Kyrkans utlandshjälp, får frågan "varför vi ska bry oss om svälten i Afrika" i Slaget efter 12 häromveckan rör sig hans svar i pragmatiska och humanitära tongångar.

För församlingarna och alla dess medlemmar i den evangelisk-lutherska kyrkan finns det också en annan aspekt som kan vara värd att lyfta fram: Det är helt enkelt deras uppdrag.

Den kyrka som vill vara världsvid och växande måste också kunna se över gränser och vidga sin vilja att hjälpa och dela. Om den slutar med det upphör också det egna växandet och saven torkar.

Att sträcka sig utåt och uppåt leder till att kärnan också är frisk och stärker församlingens liv inåt.

Inkast



Maria Sundblom Lindberg
är präst

Matt 23:12

När jag inte får tag i mig själv drar jag ofta ut hennes bok ur hyllan. Slår upp på måfå och hittar stenar att stå på för att kunna kika över mitt eget staket. Osentimentalt tränger hon in bakom våra religiösa roller och tittar på kyrkan med en sällsynt nykter blick.

I dag efter ännu en småkaotisk söndagsfrukost trevar jag efter lite andakt och hittar hennes tankar om styrka. Kristenheten har ägnat många bokstäver åt svaghet och litenhet men den starka, stora och synliga människan sjunger man mindre om. Det böjda huvudet och den självutplånande livshållningen har varit ett kristet ideal som ibland även använts som en spade att slå mindre anspråkslösa människor i huvudet med. Ett slag som kanske inte alltid bara delats ut i omtanke om människan och hennes frälsning utan även av avund och illvilja.

Om modet att vara svag har denna kloka kvinna skrivit mycket men en ny insikt för henne är det minst lika viktiga modet att våga visa sin storhet. "En människa kan förlora något mycket väsentligt om hon aldrig får framtråda i full styrka", skriver hon och jag tror jag vet vad hon menar.

För jag minns hur det var när jag brann för kyrkan. Allt kändes möjligt och i ungdomlig hybris trodde jag att jag kunde göra någon skillnad. Jag bubblade av idéer och projekt och skuttade irriterande glatt till jobbet varje dag. Tills någon bad mig att vara mindre kreativ, inte så vidlyftig, inte tro så mycket på förändring och förnyelse och framförallt inte så mycket på mig själv utan bara vara vanlig. Jag vet att orden sades i någon sorts välmening, för idealismens närmaste bror är frustration, och ibland spred jag en lukt av vidbränt i korridoren.

Vidbränd av besvikelse över kyrkans långsamhet och min egen otillräcklighet försökte jag vara vanlig. Lyfta papper och gå på möten som inte ledde till någon revolution, men spaden hade släckt elden och utan låga hade jag svårt att hitta mig själv och min uppgift. Att leva utan låga och under sin förmåga, att inte vara behövd eller efterfrågad och att inte hitta sin plats, är många människors tysta skam. Skammen låter sig sällan snackas utan mildras bäst av nya goda erfarenheter. Spadlöst folk som själva lyckats hålla liv i brasan är det bästa för oss med en bula i huvudet.



När en man säger: "Det där kan vi prata om en annan gång", menar han: "Saken är slutdiskuterad."

Bob Berkowitz

Ibland är det tyvärr så att folk inte lyssnar om man inte skriker.

Stefanie Powers

Klipplet

Världen klarar inte av att uppmärksamma katastrofer med mer än en handfull artiklar och blygsamma uppprop om internationellt bistånd förrän krisen når en sådan omfattning som den gjorde i juli.

När svälten väl är deklarerad som svält och bilder av utmärklade barn sprids över Internet är det för sent att förebygga och förekomma. Det är definitivt också för sent att fråga: "Varför visste vi ingenting?" Det går inte att deklarerera en svält som ännu inte finns – och ingen bryr sig förrän den är ett faktum. Det hela är en höna-

eller-ägget-debatt av det grymmaste och brutalaste slag som finns.

Informatören Andrew Blejwas bloggar om svälten i Östafrika på CNN 23.8

Att diskutera saker öppet, stå rakryggad och se den andra i ögonen, utan hat och utan rädsla, utan att förolämpa eller nedvärdera, utan en enda beräknande tanke om vad man själv kan vinna eller förlora, när lär vi det? Varför tänker vi överhuvudtaget i så absurda banor att vi försvarar rätten att skriva dumheter i internetpalterna utan att skriva namnet

under? Eller rätten att delta i demonstrationerna med en papperspåse på huvudet? Det finns en hel del ursäkter. Men sanningen är att vi är alldeles oändligt fega. (...) För om man har en åsikt, ändras den inte enligt vem som ska höra på. Om man vågar tänka och tycka, vågar man skriva namnet under.

Då först kan vi möta varandra öppet och ärligt och veta var vi har varandra; då först kan vi skapa en vackrare värld.

Leena Furubacka i kolumn i Österbottens Tidning 28.8

"Det är tragiskt att vissa kristna kan sin Bibel så dåligt att de inte kan lokalisera varifrån ondskan kommer."

Daniel Norrback

INSÄNDARE Adress: Kyrkpressen/opinion, Mannerheimvägen 16 A 9, 00100 Helsingfors, eller redaktionen@kyrkpressen.fi, eller per fax (09) 278 4138. Insändare måste förses med skribentens namn samt för redaktionens bruk även adress och telefonnummer. Anonyma inlägg accepteras endast i undantagsfall. Obs! Insändarnas längd är högst 2000 tecken. Redaktionen förbehåller sig rätten att förkorta insändarna. Insänd text returneras inte.

Visa tankar om ondskan

Jag vill tacka Eva Hietanen för hennes synnerligen visa och tänkvärda insändare i Kp nr 33! Jag håller med Eva om att vi nog måste söka orsakerna i den andliga och osynliga världen då vi talar om det hemska som Breivik gjorde i Norge. Jag gillade särskilt denna mening i Evas insändare: "Så handfallna som vi nu står inför det onda borde vi kristna inte behöva vara."

Precis som Eva har också jag ständigt förundrat mig över den handfallenhet och förvåning som många, även kristna, har visat efter våldsdåden i Norge. Man hör ofta kommentarer som: "det här är ofattbart", "hur KAN nåt sådant här hända?" eller "varifrån kommer denna ondskan?". Men är det nu verkligen så ofattbart det som har hänt? Bibeln säger trots allt att det finns en personlig djävul, en fallen ängel som enbart är ute efter att "stjäla, slakta och döda" (Joh 10:10).

1 Petrusbrevet 5:8 säger: "Er motståndare djävulen går omkring som ett rytande lejon och söker efter vem han skall sluka." Jag finner det tragiskt att vissa kristna kan sin Bibel så dåligt att de inte kan lokalisera varifrån ondskan kommer. Om djävulen bara vill stjäla, slakta och döda och går runt som ett rytande lejon, behöver vi då verkligen vara osäkra på vilken andemakt som inspirerade Breivik till att mejla ner oskyldiga människor? Med tanke på att djävulen och hans många demoner är närvarande här i denna fallna värld är det snarare mer ofattbart att det inte händer ännu mer elände i

världen än vad det faktiskt gör.

Till all lycka behöver vi som kristna inte vara rädda för satan. Vi vet att Jesus har vunnit seger över all ondskan på Golgata kors då han dog och uppstod för att ge oss liv och liv i överflöd. Tror vi på Honom så har vi evigt liv, och ingen kan ta det livet ifrån oss. Dödar någon vår jordiska kropp så kommer vi till himlen där vi får njuta av en mycket godare värld än denna. I Guds närhet är vi trygga och skyddade mot djävulen.

Daniel Norrback
Kristinestad

Skriv kortare insändare!

När KP förnyas blir det ännu viktigare än tidigare att insändarna är korta och slagkraftiga. Insändare som är längre än 1200 nedslag förkortas av redaktionen.



Skaffa Dig ett förnuftigt förvaringsutrymme!

EKO - jordkällaren är oslagbar när det gäller förvaring av rotfrukter, sylter, safter m.m.

Industrivägen 62, 66930 Kovjoki
06-722 5192 / +358 (0)40 016 0053
info@kovjokielement.fi
www.kovjokielement.fi

Kyrkpressen

tfn (09) 612 615 49 • redaktionen@kyrkpressen.fi

Chefredaktör och ansv. utgivare
May Wikström
tfn (09) 612 615 33, 040 153 0313
chefred@kyrkpressen.fi

Redaktion i Helsingfors
Mannerheimvägen 16 A 9
00100 Helsingfors
tfn (09) 612 615 49
Fax (09) 278 4138
[e-post redaktionen@kyrkpressen.fi](mailto:e-post.redaktionen@kyrkpressen.fi)
Bank IBAN FI34 8000 1301 1585 40

Redaktion i Österbotten
Norrmalmsgatan 21 A
68600 Jakobstad
gsm 050 585 6460

Utges av Fontana Media Ab

Redaktörer

(e-post namn@kyrkpressen.fi)
Rolf af Hällström,
tfn (09) 612 615 53
Christa Mickelsson,
tfn (09) 612 615 57
Johan Sandberg (Österbotten),
gsm 050 585 6460
Sofia Torvalds, tfn (09) 612 615 54
Marina Wiik, tfn (09) 612 615 52
Nina Österholm, tfn (09) 612 615 51

Webbredaktör
webbred@kyrkpressen.fi

Layout
Christian Aarnio

Tryckt hos KSF Media Ab,
Vanda 2011

Annonsinfo Annonsredaktör Marianne Tanttinen, tfn (09) 612 615 50, annons@kyrkpressen.fi. Pris 2,05 €/spmm (sv 1,65 €/spmm). Radannonser 4,50 €/rad inkl. moms. Familjeannonser 1 €/spmm inkl. moms. Moms 22 % tillkommer på övriga priser. Kyrkpressen utkommer normalt på torsdag och inlämning av annonser sker senast torsdag veckan före. Se mediekortet på www.kyrkpressen.fi för mera detaljer.

Annonsförsäljning (e-post namn@kyrkpressen.fi)

Tom Kytöpuuro, gsm 041 447 5725
Björn Sten, gsm 0400 012 390
Leif Westerling, gsm 050 329 4444, fax (09) 278 4138
Jonny Åstrand, tfn (06) 347 0608, gsm 0500 924 528, fax (06) 347 1018

Prenumerationer och adressändringar tfn (09) 612 615 50, fax (09) 278 4138, prenumeration@kyrkpressen.fi. Adressändring sker automatiskt via din församling då du gör flyttanmälan. Om du har prenumererat via Kyrkpressen kontaktar du oss. Prenumerationspriser Finland & Norden 58,50 € (halvår 35 €). Utlandet 71,50 €.

Kika in i vår nätbokhandel!
www.fontanamedia.fi

www.panoramavasa.fi
panorama
LUNCHRESTAURANT - LOUNASRAVINTOLA
Vasaeripi, 16 Vaasanpuist, Vasa -Vaasa Tel/Fax: (06) 317 4163

Annonsera i Kyrkpressen!
www.kyrkpressen.fi

Kom i håg reseförsäkringen!
Nu kan du enkelt teckna försäkring på webben inför din resa på www.alandia.com

Svenskspråkig service
Ingen åldersgräns
Giltig i hela världen

ALANDIA BOLAGEN
en del av
ALANDIA Personförsäkring

www.alandia.com



MITT I NATUREN



BOLIBOMPA



RAPPORT

PLUSTV AVBRYTER SVT WORLD Maxivision fortsätter

SVT Worlds bästa program ser du fr o m 1.9 endast med Maxivision

Om du har en 2 Mbits eller snabbare bredbandanslutning hemma, behöver du bara en Maxivision HD-digitalbox för att kunna se på SVT World. Maxivision ska ersätta din gamla marknätets digitalbox.

Maxivision TV-service är hela familjens underhållningspaket

Du får över 140 TV-kanaler via Maxivision överallt i Finland. Redan 11 av dem är i HD-format. Du kan inspela program enkelt med ett lätt tryck på knappen, t.ex. ett tiotal kanaler samtidigt.

SPECIALERBJUDANDE

129€

Maxivision HD-digitalbox och 100 timmar av inspelningsutrymme

Beställ på www.maxivision.fi/svt
Vinn ett hemteatersystem som är värd 1000€!



SVT-WORLD 24H

ENDAST
3,00 €/mån

WWW.MAXIVISION.FI/SVT

Maxivision Kundservice vardagar 9-16, 09-3508 2670, maxivision@maxisat.fi

maxivision

Inget höstmöte för stiftsfullmäktige

Nina Österholm

De svenskspråkiga församlingarnas "riksdag" stiftsfullmäktige samlas undantagsvis inte i höst.
– Vi har inga aktuella ärenden och dagens ekonomiska läge är trångt, säger ordförande Lars-Runar Knuts.

Det är första gången som de förtroendevalda i Borgå stiftsfullmäktige inte samlas till ett höstmöte.

– Vi har två obligatoriska möten per år och dem har vi redan hållit under våren, säger ordförande Lars-Runar Knuts.

Vanligen brukar stiftsfullmäktige ändå samlas till ett tredje möte i oktober. Men i år fanns det enligt Knuts inga särskilt angelägna ärenden på agendan och i trängda ekonomiska tider valde stiftsfullmäktige att pricka in nästa möte först i februari 2012.

Vad händer ifall något angeläget ärende plötsligt dyker upp?

– Det är fullt möjligt att sammankalla stiftsfullmäktige på mycket kort varsel vid behov. Senast 2009 måste vi lägga in ett extra möte på grund av ett brådskande utlåtande. Också i



Det sittande stiftsfullmäktige samlas endast en gång till och det blir först i februari 2012 i Borgå.

”
Det är fullt möjligt att sammankalla stiftsfullmäktige på mycket kort varsel vid behov.

höst kan vi samlas om kyrkomötet, ett kyrkomötesutskott eller kyrkostyrelsen ber om vår åsikt i någon aktuell fråga.

Vad kostar det att samla stiftsfullmäktige?

– Det är långa resor i vårt avlånga stift, dagtrakamenten och logi. Det blir helt klart flera tusen euro per möte, även om jag inte har några exakta siffror just nu. Pengarna kommer

från stiftet och förvaltas av domkapitlet.

Är det extra dyrt för just Borgå stiftsfullmäktige att samlas med tanke på stiftets splittrade geografi?

– Ja, om vi jämför med Esbo stift så har vi ju betydligt längre avstånd mellan våra svenskspråkiga församlingar. Vi försöker hålla möten runt om i stiftet så att resvägen ska variera för alla. I våras besökte vi Åland och

lärde oss mycket om deras kyrkliga förhållanden. Att besöka varandra och bekanta oss med de olika församlingarna är också en viktig del av arbetet.

När samlas stiftsfullmäktige nästa gång?

– Vi samlas i Borgå i februari till det här fullmäktiges sista möte. I februari blir det val av nytt stiftsfullmäktige.

Nytt stiftsfullmäktige 2012

- * Nästa år väljs nya ombud till både stiftsfullmäktige och kyrkomötet.
- * Valet förrättas stiftsvis 13.2.2012 och kandidatlistorna ska lämnas in i mitten av december.
- * De förtroendevalda i församlingarna väljer lekmanombuden och prästerna väljer sina ombud.
- * Till stiftsfullmäktige väljs 14 lekmän (av vilka 1 för Åland) och 7 präster.

Stiftsfullmäktiges uppgifter

- * Att leda verksamheten i stiftet tillsammans med biskopen och domkapitlet.
- * Att fungera som högsta beslutande organ gällande verksamhet och ekonomi i stiftet.
- * Att stöda och främja församlingarnas arbete.

Källa: borgastift.fi

Svenskspråkiga fångar ska få hjälp av nytt nätverk

May Wikström

Svenskspråkiga fångar i Finland har små chanser till själavård på sitt modersmål.

I våra fångelser sitter cirka femtio fångar som har svenska som första språk. Men det finns inget koordinerat nationellt fängelsearbete på svenska. Nu tar Kyrkans central för det svenska arbetet initiativ till att förbättra det andliga arbetet bland fångarna. Det kunde ske genom gränsöverskridande insatser, både geografiskt och ekumeniskt.

– Tanken är att vi med en skälig gemensam arbetsinsats skulle kunna täcka det behov som finns, me-

nar branschsekreterare Pia Kummel-Myrskog.

Tre regioner

I praktiken är tre regioner som naturliga samarbetsområden: Nyland, Åboland och Åland samt Österbottnen.

Det görs insatser där redan nu, men enligt Kummel-Myrskog är de sporadiska.

I Vasa har den ekumeniska föreningen Fängelsemissionen arbetat genom fängelsemissionär Markku Vehkaoja. På Åland har Socialmissionen ett par gånger sänt ut kyrkoherde Ingemar Johansson till fångar på fastlandet.

Den enda som har gjorts i luthersk regi är fängelsebesök av Åbo svenska församlings diakon Anna Tikum. Hon reser nu ut som mis-

sionär och framtiden för det arbetet är öppen.

Fångar med svenska som första språk finns i Vanda, Kervo, Åbo och Vasa.

– Som mest rör det sig om fyra till fem per fängelse och eftersom fängelse-tiderna i Finland är väldigt korta varierar antalet hela tiden. Men det handlar om en handfull personer, säger Pia Kummel-Myrskog.

Öppen inbjudan

I oktober kallas de som är intresserade av att ta sig an arbetet till ett seminarium i Helsingfors. Det är samtidigt ett rådslag som arrangörerna hoppas resulterar i ett smidigt nätverk.

– Alla församlingar ska inte behöva göra fängelsearbete, det är ju oproportionerligt. Men de som arbetar måste göra det i samarbete

med fängelseprästerna, säger Pia Kummel-Myrskog.

Av de nuvarande 14 heltidsanställda fängelseprästerna klarar två av arbetet på svenska. De är med på samlingen för att berätta om arbetet och behoven och de är positiva till hjälp i jobbet på svenska.

Inbjudan går till församlingarna, men någon självklar adressat finns inte. Pia Kummel-Myrskog hoppas på att någon ändå nappar på det hela.

Hon efterlyser i första hand präster och diakoniarbetare med erfarenhet av själavård.

– I ungdomsfängelset i Kervo kunde ungdomsarbetsledare också göra en viktig insats.

Inbjudan går också till frikyrkorna.

– Fängelsearbete har vi



Bland annat i fängelset i Vasa finns fångar med svenska som första språk. De ska i framtiden kunna få hjälp av det nya diakoninätverket.

sat sig fungera bra ekumeniskt, liksom också arbete bland missbrukare.

Vad kan det då handla om i praktiken?

– Det är som diakoni i allmänhet. Fångarna får

hjälp med det som är svårt och det kan också handla om rent praktiska saker. Någon fick till exempel en gång hjälp med att skaffa en skrivmaskin.



Stavgång för biskop och församling

I lördags bytte Uleåborgsbiskopen **Samuel Salmi** ut biskopsstaven mot ett par motionsstavar. Uleåborgs stift ordnade redan för femte gången motionsevenemanget *Piispansauvakävely* (Biskopsstavgång) i Uleåborg. Deltagandet var öppet för både unga och gamla och flera olika rutter stod till buds. Efter målgången fortsatte evenemanget på ett så kallat händelsetorg där man till exempel kunde mäta sitt blodtryck, lyssna på musik eller bekanta sig med för ändamålet tränade kramhundar. (MW)

Barn gör målningar för altaret i Lumparland

Marina Wiik

Duvor, palmer eller kanske Jona i valens buk? Från och med i dag pryder glada målningar gjorda av barn koret i Lumparlands kyrka.

Tidigare i sommar besökte **Ewert Gustafsson** Väddö kyrka i svenska Norrtälje. Hans blick drogs till altaret vars sidofönster pryddes av kyrkliga symboler som barn målat på oh-transparanger.

– Jag tänkte genast att det där skulle passa bra också i Lumparland, säger Gustafsson som är predikobiträde i Lemland-Lumparlands församling.

Han tog kontakt med Lumparlands skola, som ligger bara 100 meter från kyrkan, och föreslog ett samarbete. Skolförestandare **Ingegerd Gustafsson** rår vara Ewerts syster. Hon var genast pigg på idén.

– Kyrkan känns ofta lite avlägsen för barnen. Jag tyckte ett konstprojekt lät som ett roligt sätt att göra



Agneta Wilhelms

Skoleleverna ritade först sina teckningar på papper. Sedan för de över samma motiv till oh-transparanger, som bildar en del av altartavlan i Lumparlands kyrka.

dem mer delaktiga i församlingens verksamhet.

Tro, hopp och bröd

Under de första skolveckorna efter sommarlovet har lärarna diskuterat kyrklig

symbolik med eleverna. Sedan har alla fått varsin glasruta på 20 x 20 cm att fylla.

– Många tänkte först på att måla tro, hopp och kärlek, men efter en stund

kom de på att palmer, bröd och får också finns i Bibeln. Jag har uppmanat dem att låta fantasin flöda, men avrått dem från att använda text eftersom det skulle göra det svårt att se bilderna från flera håll.

Sammanlagt har ett par lektioner använts på projektet. Enligt Ingegerd Gustafsson har det tagits väl emot av eleverna.

– Det är bra för barnens självkänsla att få bidra till en större helhet. Samtidigt ses elevernas målningar av fler människor än om de bara skulle hängas upp i skolan.

Möjligt samarbete

Det nya, utsmyckade koret i Lumparlands kyrka invigdes i dag under en skolgudstjänst. Tanken är att bilderna ska hänga kvar åtminstone ett tag.

– Med projektet ville jag visa att skolan och församlingen kan ha ett nära samarbete och hjälpa varandra. Dessutom hoppas jag förstås att barnen fått en större känsla för vilka kyrkliga symboler det finns och vad de står för, säger Ewert Gustafsson.

Metodistkyrka i Lovisa blir bostäder



Lovisa svenska metodistförsamling

I mitten av augusti firades gudstjänst för sista gången i Metodistkyrkan i Lovisa. Fastigheten har sålts och blir bostäder.

Frågan om hur den enkelt byggda gudstjänstlokalen skulle hållas i skick väcktes redan i mitten av nittiotalet, skriver Östra Nyland. I samband med att kyrkans pastor **Birgit Grönqvist** går i pension i höst fortsätter verksamheten i andra utrymmen. Församlingen har blivit erbjuden utrymmen av Lovisa församling och andra kristna organisationer i staden.

– Vi sörjer förlusten av vår kyrka. Men vi samlas i dag för att minnas, skratta, gråta och se framåt, läste **Tuovi Hahto** i gudstjänstens inledningsbön.

Kyrkan planerades 1951 ursprungligen enbart som ungdomslokal. Kyrkans inventarier – altare, altarkort och bänkar – skickas till metodistförsamlingarna i Kunda, Viitka och Röpina i södra Estland. (CM)

Svensk biskop och komiker till kyrkodagarna



Jonas Helgesson uppträder på kyrkodagarna i januari.

När Ungdomens kyrkodagar (UK) och Finlandssvenska kyrkodagarna samlas i januari kommer två av huvudgästerna från Sverige. Biskopen i Luleå, **Hans Stiglund**, är en av talarna, liksom ståuppkomikern och författaren **Jonas Helgesson**.

Kyrkodagarna ordnas för första

gången gemensamt och temat är *Expedition*. Tanken bakom är att livet är en expeditjonsfärd, med uppgångar och nedgångar, att vi reser tillsammans med Gud och att vi är en kyrka mitt i allt detta.

De gemensamma dagarna ordnas 26-29.1.2012 i Vasa. (CM)

Vigselnatt i Vasa svenska

För andra gången ordnar Vasa svenska och finska församling en vigselnatt i Brändö kyrka. Det är fredagen den 11 november som massvigslarna hålls – den första på finska vid midnatt, den andra på svenska klockan 01 och den tredje tvåspråkiga klockan 02. Vigslarna rymmer fyra par per gång, informerar Vasa svenska församling på sina webbsidor.

Utöver vigslarna natttid är det möjligt att vigas en gång i halvtimmen dagtid. Medlemmar i Vasa svenska församling har förtur till vigslarna, men från och med i dag, 1 september, kan medlemmar i andra församlingar boka tid till vigselnatten.

Efter vigseln bjuder församlingen det äkta paret på tårta och skumvin i övre salen i Brändö kyrka. (CM)

Slut på Taizémässorna

Kommuniteten i det franska Taizé önskar att namnet "Taizé" inte längre ska användas i namn för olika tillställningar, rapporterar ungdomssajten Fleim. Begäran motiveras med att kommuniteten inte vill vara någon egen kyrka, församling eller andlig rörelse. Istället önskar man att människor som intresserar sig för kommunitetens form av andlighet skulle verka i den andan inom sina lokalförsamlingar.

– Men kommuniteten kommer inte att övervaka hur namnet används, säger pastor **Hannu Varkki** i Helsingfors domkyrkoförsamling.

Den nya namnprincipen har dels att göra med nattvardsgemenskap.

– Som en luthersk mässa kan Taizémässans nattvardsbord tyvärr inte vara öppet för alla, fastän vi skulle vilja det. Därför är det bättre att använda ett annat namn på mässan för att markera att Taizé inte är någon kyrkas egendom, säger Varkki. (NÖ)

Sjuhussjälavården satsar på kris och trauma

Nina Österholm

När vårdtiderna förkortas måste också själavården bli snabbare.

– På ett akutsjukhus ger man akutsjälavård, säger sjukhuspräst Barbro Eriksson.

Specialutbildningen för sjukhussjälavårdare uppdateras och utvidgas. Utöver en större helhet av psykoterapi kommer studierna i framtiden att infatta mera kris- och traumaterapi än tidigare.

– Det är en positiv sak att utbildningen förnyas eftersom vården också förändrats och blivit snabbare. Patienter som tidi-

gare anlände till sjukhuset kvällen före en operation kommer ofta samma morgon och ibland skrivs de ut samma kväll. Om patienten vill träffa en präst före ingreppet så måste vi vara på plats mycket snabbt, säger **Barbro Eriksson** som arbetar med sjukhussjälavård på Mejlans sjukhus i Helsingfors.

Hon tycker att mycket ansvar läggs på de anhöriga.

– I princip finns vi sjukhussjälavårdare till för både patienter och anhöriga liksom för de anställda. Men inte har vi möjlighet att åka runt och besöka de patienter och anhöriga som vårdas eller vårdar i hemmet.

Inte heller på sjukhuset är förhållandena de bästa.

– Det finns till exempel inget utrymme för stillhet

på det nya sjukhuset i Mejlans.

Sjukvårdens söndag

I Sverige kom det kristna sjukvårdsförbundet nyligen med ett utrop om förbön för de anställda inom vårdsektorn. Den så kallade "Helathcare Sunday" (ung. hälsovårdens söndag) uppmärksammas bland annat i Storbritannien. I år infaller dagen den 16 oktober.

– Vilket bra initiativ, tycker Barbro Eriksson som också varit med om särskilda gudstjänster för vårdpersonalen som hölls i Mejlans kyrka.

Hon tycker absolut att kyrkan i Finland kunde uppmärksamma hälsovårdssöndagen, som firas den söndag som ligger närmast Lukas namnsdag. Lukas i Nya testamentet var

läkare.

– När vi ber och vårdar andra som yrke kan det vara jätteskönt att någon också ber för oss någon gång.

Själv söker Eriksson kraft i retreat. Kollegialt stöd får hon bland annat på de inspirationsdagar som sjukhussjälavårdarna årligen samlas till, senast förra veckan i Forssa. På samlingen diskuterades bland annat själavårdarens identitet och resurser.

– De här frågorna är ju aldrig färdigt diskuterade och många av oss arbetar mycket ensamma.

Vanligan arrangeras två större träffar per år för själavårdarna men nästa år blir det bara en.

– Vår förening fyller 50 år och vill satsa ordentligt på en stor sammankomst.

Evangeliet når nya områden i Etiopien



Evangeliet sprids nu till nya områden kring Omofloden i de sydvästra delarna av Etiopien, rapporterar Kyrklig tidningstjänst.

– Vi arbetar på ett område där det bor sex miljoner människor varav många ännu inte nåtts av evangeliets budskap, säger teologie magister **Taina Taskila** som arbetar som rådgivare för församlingsarbetet i Metu stift i västra Etiopien.

Evangelisationsarbetet sker i samarbete med Finska missionsällskapet (FMS) samarbetskyrka, Mekane Yesuskyrkan. Delar av Bibeln har redan översatts till den lokala stammens språk dassanetch.

Etiopiens evangeliska Mekane Yesuskyrka är en av världens snabbast växande kyrkor. Kyrkans medlemsantal ökar med 300 000 personer varje år. Kyrkans tillväxt beror delvis på det stora antalet frivilliga medverkande – sammanlagt 267 500 personer hjälper till i församlingarna. (NÖ)

Danmarks kyrkominister för samkönade vigslar

Danmarks kyrkominister **Per Stig Møller** meddelar inför höstens val att homosexuella par kommer att kunna gifta sig i danska kyrkan i framtiden. Om han får fortsätta på sin post efter folketingsvalet i november, vill säga.

Enligt Møller har förslaget stor uppbackning i Folketinget, rapporterar Kristeligt dagblad. Han klargör också att präster i folkekirken själva ska få avgöra huruvida de vill viga samkönade par.

I dag kan homosexuella i Danmark få välsignelse i kyrkan efter att de har registrerat sitt partnerskap borgerligt. (NÖ)

Medeltida marknadsstämning i Karleby

Marina Wiik

Tornerspel, latinsk mässa och medeltida musik. På lördag slungas kyrkbacken i Karleby 500 år tillbaka i tiden.

Den tredje september 1511 skrev påven under ett dokument om grundandet av Karleby församling. I vintaras föreslog personalen på K. H. Renlunds museum att händelsen skulle uppmärksammas genom en medeltidsdag. Den kyrkliga sällskapet var genast med på noterna och en arbetsgrupp började grunna på lämpligt program.

–Intresset för medeltiden har varit stort på många orter, men i Karleby har tiden mellan 1400- och 1600-talen inte varit speciellt synlig. Vi har till exempel haft få föremål från den tiden bland utställningsföremålen, säger forskningsmannens **Seija Johnson**.

Tack vare färsk forskning av teologie studerande **Tero Kangas** vet man nu betydligt mer. En del av dåtida seder och bruk väcks till liv när projektet "1511 – Medeltiden i Karleby" kulminerar i en tvåspråkig medeltidsdag den 3 september.

– Vi har strävat efter ett mångsidigt program med något för alla åldrar. Förstås kan vi inte återskapa doftmiljön med tjära, djur och eld, men kanske kan vi ge exempel på hur man kan umgås med enklare medel, säger **Kristina Klingenberg**, kantor i Karleby svenska församling.

Tamburiner och riddare

På lördagen förvandlas kyrkbacken till en livlig marknadsplats när ett tjugotal försäljare från närregionen marknadsför hantverk och hemlagat. Smeder, växtfärgare och andra hantverkare visar prov på sin yrkeskunskap. Karlebybaserade *Euforia* uppträder med medeltida musik på tamburin, gitarr och blockflöjt.

De mest långväga gästerna kommer från stallet Rohan på Kimitoön.

– Stallet har specialiserat sig på medeltida ridkonst och bjuder på två tornerspel i full riddarmundering. Sammanlagt kommer fyra hästar och åtta ryttare till Karleby, säger Kristina Klingenberg.

Åtminstone museiverkets personal kommer också att klä sig i medeltida mundering.

– Under medeltiden klädde folk sig i långa skjortor och särkar, vida kjolar och sjalar. Tygen hade färgats



Tornerspel hörde till vid högtidliga tillställningar under medeltiden. En modern version ingår under medeltidsdagen på kyrkbacken i Karleby nästa lördag.

med växtfärg, men i Finland var det svårt att få fram rött och blått. Ju högre samhällselig status man hade, desto mörkare kläder bar man, säger Seija Johnson.

Mässduk ett måste

Vid lunchtid dukas en medeltida måltid upp i församlingshemmet. Fyra föreläsningar med medeltidstema står till buds för dem som vill ha mera information om tidsperioden.

Festdagen avslutas med en gammalkyrklig mässa i Karleby sockenkyrka. Förutom svenska och finska används också latin i liturgin, som påminner en del om en katolsk mässa. Ingen elbelysning används och mikrofonerna har kopplats ur.

– I mässan deltar två manskörer som medverkar med enstämig gregoriansk sång. Orgeln får vila och i stället har vi plockat fram ett gammalt vevklockspel. Vanligen används den endast när vi sjunger "Av himmels höjd" under julkorgens mässa, säger Klingenberg.



Under medeltiden skulle kvinnorna täcka huvudet i kyrkan. Seija Johnson, Kristina Ahmas, Kristina Klingenberg och Susanne Svenfors-Furu provar några av de huvuddukarna som sytts för den gammalkyrkliga mässan i sockenkyrkan.

Enligt medeltida kutym sitter kvinnorna på vänster sida och männen på höger sida i kyrkan. De kvinnliga mässdeltagarna ska täcka sina huvuden med dukar men ifall man glömt att ta med en egen duk är det inte så farligt. Under årets lopp har kyrkdukar av medeltida modell nämligen tillverkats vid finska församlingens Missionsstuga i samråd med museet. De säljs vid kyrkdörren och intäkterna går till missionen.

– I själva verket levde traditionen att täcka sitt huvud under kyrkbesök kvar ännu under våra far- och morföräldrars tid. På många vindar kan man säkert fortfarande hitta en gammal, ofta svart, kyrkduk.

Senare under hösten fortsätter det medeltida temat genom en utställning där man bland annat kan tillverka sin egen vapensköld. Utställningen pågår på K. H. Renlunds museum 15.9–16.10.2011.

Välkommen till Matservice Endivo!

Vi betjänar Er med mångårig erfarenhet inom catering- och lunchbranschen!
Vänd Er med förtroende till oss när Ni planerar er festdag!

- Bröllop • Släktfester • Examensfester
- Bemärkelsedagar • Familjefester
- Minnesstunder • Affärsmiddagar
- Företagskonferenser/ -möten
- Bastukvällar • Cocktailfester

endivo - Lunch
- Catering

Välkommen!

Matservice K. Mård,
Östanpavägen 32,
68600 Jakobstad
- Tfn (06) 788 8750
www.endivo.fi

KALENDERN 2.9-8.9

Helsingfors prosteri

Johannes

www.helsingforsforsamlingar.fi/johannes

Fr 2.9

Kl. 10-11.30 Humlans familjeklubb i Hörnan, Högborgsgatan 10. Ingång via gården. Barbro Ollberg

Sö 4.9

Kl. 10 Högmässa i S:t Jacobs kyrka. Ahonen, Löfman. Kyrkkaffe

Kl. 10 Högmässa i Tomas kyrka. Lindblom, Almqvist. Kyrkkaffe

Kl. 12 Högmässa med konfirmation i Johanneskyrkan Ray, Lindström, Busck-Nielsen, Johannes kantori

Må 5.9

Kl. 10-11.30 Tomas familjeklubb i Tomas kyrkas dagklubbstymme, Rönnvägen 16. Ingång från gården.

Kl. 11-12.30 Cellträff i S:t Jacobs kyrka. Gertrud Strandén

Ti 6.9

Kl. 18 Gräv djupare, där du står. Djupsjöbacka. Vet du eller tror du bara? Diskussion och samtal kring kristen vuxentro i Johannessalen, Högborgsgatan 10 2 vän.

On 7.9

Kl. 10-11.30 Föräldragrupp i S:t Jacobs kyrka börjar. Tina Enberg tfn 050 4127628. Lap-palainen

Kl. 15-18 Trädgårdsfest i S:t Jacobs kyrka. Mat- och kafeservering. Bytesdag med barnkläder och leksaker. Trädgårdsbord. Försäljning av olika trädgårdsprodukter. Snabblotteri och mete

Kl. 18 Kvällsmässa i Gamla kyrkan. Busck-Nielsen, Böckerman, Almqvist

To 8.9

Kl. 13 Samtalsgrupp i Folkhälsans seniorhus. Djupsjöbacka

Kl. 19-21 Regnbågscafé i Hörnan, Högborgsgatan 10. Ray

KÖRER

Passionärerna börjar torsdag 15.9 kl. 10.15 i föreläsningssalen i Folkhälsans seniorhus, Mannerheimvägen 97. Nya medlemmar välkomnas. Böckerman

Roströsten börjar torsdag 15.9. Övning kl. 18.30-20.30 i Johannessalen, Högborgsgatan 10 D 2 vän. Henricson

Matteus

Matteus hemsida: www.helsingforsforsamlingar.fi/matteus

Pastorskansliet är öppet må, ti, to, fr kl. 9-14, samt on kl. 12-18 tfn (09) 2340 7300

MATTEUSKYRKAN Åbohusv. 3

Sö 4.9 kl. 12 högm, Forsén, Malmgren, Lankinen, Brummer. Inledningssöndag. Kyrkkaffe.

To 8.9 kl. 13 pensionärskrets (2 vän).

BOTBY KYRKA Stenportsv. 5

On 7.9 kl. 19.00 startar motionsgymnastiken för damer och fortsätter varje vecka. Le-

dare är Veronica Renwall. Ingen avgift. Ingen förhandsanm.

MATTEUS DAGKLUBB för barn i åldern 3-6 år, verkar må, ti, to, fr kl. 9.30-12.30 på Nordsjö (Sjökortsgränden 6), startar 1.9 och följer därefter skolterminerna. Ledare är Marianne Bergström. Det finns platser kvar. Pastorskansliet tel. 2340 7300 tar emot anmälningar.

KÖRERNA STARTAR

Matteus barnkör (åk 1-4) Degerö lågstadieskola, onsdagar kl. 13.10 - 13.40 (åk 1-2) onsdagar kl. 13.45 - 14.15 (åk 3-4)

Östersundom skola, torsdagar kl. 12.45 - 13.15 (åk 1-3) torsdagar kl. 13.35 -14.05 (åk 4-)

Matteus diskantkör (åk 5-) Matteuskyrkan (2 vän) tisdagar kl. 16.30-17.30.

Matteus kyrkokör Matteuskyrkan (2 vän) tisdagar kl 18.30-20.30.

Ledare: kantor Kira Lankinen, tfn 050-414 7860.

Petrus

www.petrusforsamling.net

Sö 4.9

- **kl. 10** Högmässa i Munksnäs kyrka. Thylin, Varho.

- **kl. 10** Gudstjänst i Äggelby gamla kyrka. Emeleus, Hilli.

- **kl. 12** Högmässa i Malms kyrka med de konfirmerades första nattvard, Kass, Hilli m.fl.

Lö 3.9

- **kl. 18** Konfirmation i Malms kyrka, för skriftskolan på Björkebo grupp 1

- **kl. 18** Ungdomssamling i Hagasalen - Erik

Ti 6.9

- **kl. 19** Förbön och tack i Munkhöjdens kyrka, Ulla-Christina Sjöman, Söderström.

On 7.9

- **kl. 18-20** 10-årskalas i Lukasgården, Thylin, Sandell, Fagerholm, Lundström

- **kl. 18.30** Petruskören i Malms kyrka

To 8.9

- **kl. 18.30** Vokalensembleövning i Malms kyrka, Markusrummet - Hilli

Bönegruppen startar må 5.9 kl. 10 i Munksnäs kyrkas församlingssal, Munkstigen 2.

Åktenskapskurs - en investering för livet! Friskvård för par i alla åldrar sju onsdagskvällar i höst i Månsas kyrka med start 28.9. Barnpassning. Mera info på webben.

Helsingfors prosteri

Informatörsträff för informatörerna i Borgå stift onsdagen den 7 september 2011 kl.10-16. Adress: Församlingarnas hus Tredje linjen 22 B första våningen. 00530 Helsingfors. Mer info ger Lucas Snellman KCSA tfn. 09-1802526 eller Alf Lindberg tfn 09-23402238.

Handikappvänlig utfärd till Tyrvis kyrka i Sastamala den

Insidan

6.9. Start kl 10 från Kiasma, tillbaka igen ca kl. 18. Guidad rundtur i kyrkan på svenska, lunch o kaffe i ravintola Patruuna samt besök i Mouhijärvis Herkkujuusto butik. Avgift 20 euro. Anmälningar till Kristina Jansson-Saarela, tfn 09 2340 2540

Huvudstadsmission 2011 kallas den mediaevangelisationskampanj, som anordnas 15.9 - 15.10.2011 i huvudstadsregionen. 60 församlingar är med. Under en månads tid håller man via kampanjen fram evangeliet i massmedia och målet är att komma till tro och att få komma med i en kristen gemenskap. Den som blir intresserad av evangeliet kan ringa en telefonjour och få information om församlingar där man kan finna gemenskap och växa vidare som kristen. Man kan stöda kampanjen praktiskt ekonomiskt och i förbön. Nu behövs det telefonsvarare, uppföljare, bokkurirer, förebedjare och personer som är villiga att delta i gatuevangelisation under kampanjen. Anmälan om intresse kan man göra till e-postadressen hm2011@petrusforsamling.net. Man kan också stöda kampanjen ekonomiskt via t.ex. Pro Lukas r.f. Man kan meddela sitt intresse genom att skicka böneämnen per e-post: hm2011@petrusforsamling.net. Under kampanjen kommer man att dela ut ett stort antal böcker med vittnesbörd. Församlingarnas samtalstjänst dejourerar på tfn 01019-0072 (från utlandet +358 1019 0072) varje kväll kl.20-24. En webbaserad hjälptjänst finns på adressen http://evl.fi/natjour. Användaren behöver inte uppgive namn, e-postadress eller andra uppgifter som kan leda till identifiering utan väljer själv en signatur och ett lösenord. Ring eller skriv när Du behöver stöd!

Huvudstadsregionens församlingars PODCAST: Aktuellt från kyrka och församling. Flera nya inslag varje vecka. Lyssna: www.pod.fi/svenska

Mer info: www.helsingforsforsamlingar.fi

Domprosteriet

Borgå

Sö 4.9 kl. 10 Gudstjänst i Svartbäck-Spjutsunds skär-gårdskyrka, Ekholm, Tollander.

Kl. 12 Högmässa i domkyrkan, Puska, Ekholm, Söderström, ungdomar medverkar. **Kl. 15**

Gudstjänst i Mikaelkapellet, Fagersta, Eisentraut-Söderström, Söderström.

Lapträsk

Sö 4 kl 10 Mässa i kyrkan, CÅ, VT

- **kl 18** Höstmusik i kyrkan, Vera Tollander (orgel)

On 7 kl 9.15 Skolgudstjänst i kyrkan, CÅ, VT

- **kl 15** Barnklängen i fh

Liljendal

Sö 4.9 kl 12 Högmässa i kyrkan. H Djupsjöbacka, A Jokinen

To 8.9 kl 19 Kyrkokören startar inför hösten i Mariagården. Välkomna båda gamla och nya sångare.

Lovisa

Sö 4.9. kl 10 Gudstjänst i kapellet, Carlström, Jokinen

kl 16 4-årskalas i F-gården

Må 5.9. kl 18 Samkristen förbönstjänst i F-gården

Ti 6.9. kl 12.30 Pensionärer, start från turisterna till Kvarnuden

Ons 7.9. kl 18 Bibelstudiegrupp i F-gården

To 8.9. kl 8.30 Morgonkaffe i Tikva

kl 18.30 Ordets och börens kväll i F-hemmet

Pernå

Sö 4.9 kl. 10.00 Högmässa i kyrkan, Minna Silfvergrén, Robert Lemberg. Anmälan till skriftskolan

kl. 13.00 Tvåspråkig andakt i Isnäs servicehus, Robert Lemberg.

Må 5.9 kl. 10-12 Forsby vuxenbarn grupp, Jorvasvägen 1, Erica Wallén

kl. 13-16 After School i Forsby, Jorvasvägen 1, Erica Wallén.

Ti 6.9 kl. 10-12 Kyrkoby vuxenbarn grupp i prästgården, Erica Wallén

kl. 12.45-16 After School i Had-dom skola, Erica Wallén.

On 7.9 kl. 10-12 Kuggom vuxenbarn grupp i Axxell, Erica Wallén

kl. 13.00 Pensionärssamling i Forsby pens.hus, Rb Robert Lemberg.

To 8.9 kl. 10-12 Isnäs vuxenbarn grupp i servicehuset, Erica Wallén

kl. 13-16 After School i Isnäs servicehus, Erica Wallén

Sibbo

sibbosvenskaforsamling.fi

SIBBO KYRKA: Sö kl 12 mässa Katja Korpi, Anders Ekberg.

Pensionärsutfärder till Nilsasgården för södra Sibbo Ti kl 13-14.30 Ann-Christine Wiik, Fjalar Lundell. Buss: Väster-skog Market kl 12.05, Linda 12.15, Kalkstrand 12.25, Box byända 12.40. **För mellersta och norra Sibbo** On kl 13-14.30 Wiik, Lundell. Buss: Nygransv kl 12.15, S Paipis 12.25, Matka-huolto 12.35, via Nickbyvägen, församl.hemmet 12.40.

KakaoClubben startar Fr kl 9.30 2.9 i Kyrkoby församl. hem.

Kvinnor mitt i livet startar To kl 18.30 8.9 i Kyrkoby församl. hem.

Mellersta Nylands prosteri

Esbo

Högmässor sö 4.9. Skapelsens söndag

Esbo domkyrka, Kyrkparken 5, kl. 12.15, von Martens, Malmgren.

Olars kapell, Månskivan 4, kl. 10.30. Lindqvist, Malmgren. Kaffe 9.30-12.

Alberga kyrka, Grindbergsgg.

2, kl. 14 konf. av Solvalla 2-skriftsk. Kanckos, Lindqvist, Kronlund, Noora Karhuluoma.

Köklax kapell, Handelsbacken 1, kl. 16 högmässa, Ahlbeck, Karhuluoma.

Ungdomsmässa i Sökö kapell, Sökögr. 3, to 1.9 kl. 17.30, v. Martens, Bengts.

Miniorklubbarna för 7-12-åringar startar v. 37:

Kock-klubben i Karabacka kapell, Karabackav. 12 må kl. 17-18.30. Start 12.9. Vi kockar smätt & gott.

Klubb Fisken i Gäddviks kapell, Gammalgäddsv. 1, to 17.30-19. OBS! Ny veckodag! Start 14.9. Vi pysslar, leker och kockar ibland.

Flick-klubben i Köklax kapell, Handelsbacken 1, to 17.30-19. OBS! Ny veckodag! Start 14.9. Vi pysslar, leker och har det skoj.

Anmälning v. 36, må 5.9 kl.8 - fre 9.9 kl.12 ENDAST per e-post camilla.dannholm@evl.fi. Klubbplatser enl. anm.ordning. Endast barn från samma hushåll kan anm. samtidigt. Max. 10 barn/klubb, min. 5 barn/klubb! Bekr. av plats medd. fre 9.9 fr.o.m. kl.12. Klubbarna är gratis. Mer info: Camilla Dannholm, 040-7099446, camilla.dannholm@evl.fi

Samtalsgruppen i Hagalunds kyrka, Kyrkst. 6, to 8.9 kl. 16-17.30. Mer info: Sissel Stenbäck, 050-5620094, sissel@stenback.fi

Dagar med Frälsarkransen 7-9.10 på Vällskog. Start fre kl. 17, avsl. sö kl. 13. Mer info: Gunborg Lindqvist, 040-5311047,gunborg.lindqvist@evl.fi. Anm. senast 5.9 till Ann-Christin Lintula, tfn 80503211, 050-4327526, annchristin.lintula@evl.fi.

Gröndalsafton i Gröndals kapell, Grönbackav. 2, må 5.9. kl. 18, Pia Mantila. Tema: Sommarminnen. Kretsar för pens. & daglediga: Köklax kapell, Handelsb. 1, ti 6.9 kl. 13-15. Öppet hus i Hagalunds kyrka varje ti kl. 12-14.

Pastorskansliet stängt 6-8.9 p.g.a. personalutbildning.

Grankulla

Fr 2.9 kl 18 Öppet hus för svensk- och finskspråkiga ungdomar i Sebastos.

Lö 3.9 kl 11 (Grani I - Mata-skär) och **kl 14** (Grani II - Enä-Seppä) Konfirmation med nattvard, Sandell, Tonberg-Skogström, Peitsalo, Talus-Puzesh.

Sö 4.9 kl 12 Högmässa, Sandell, Smeds. Aulakaffe.

- **kl 12** Söndagsskola i övre brasrummet.

Må 5.9 kl 15 Barnkören i övre brasrummet, Smeds.

Ti 6.9 kl 9.30-12 Familjelyktan i Sebastos. Musiklek, sång, rytmik och rörelse, Peitsalo, Fransman. Kort morgonandakt i kapellet. Kaffeservering och fri samvaro.

On 7.9 kl 13.30 Syföreningen i övre brasrummet.

- **kl 15.15** Musiklek för 4-6 åringar i övre salen, anmälan till kantor Heli Peitsalo, tfn 050-531 8072.

To 8.9 kl 10 Samtal kring tro i övre brasrummet.

- **kl 10.30** Förbön och lovsång i övre brasrummet. (OBS! Dag och tid!)

Höstutfärd för Dej med psykisk ohälsa on 14.9.11 kl. 9-15 till Vällskogs lägerområde. För tilläggsinformation/anmälan senast 5.9, kontakta Catherine Granlund, tfn 050-439 3208 el. Sonja Tolvanen, tfn 505 6643. Välkommen!

Kyrkslätt

Lö 3.9 kl. 13-16 Slöjdgruppen börjar i Sjökulla skola, Sjökul-

lavägen 285. Därefter varannan lördag. Bil startar kl. 12 från församlingshemmets parkeringsplats i centrum. Retur efter slöjden. Behöver du skjuts från annan plats, kontakta Rune Lith, tfn 0500-687 023.

Sö 4.9 kl. 12 Högmässa med konfirmation i Kyrkslätt kyrka, Höglund, Lovén, Stewen, Laasio, Strömberg.

Må 5.9 kl. 15-15.45 Ungdomskören börjar i församlingshemmet, sal 7. Ledare Susann Joki. Alla gamla och nya sångare är välkomna! Kl. 18.30 Sång och bön i koret i Kyrkslätt kyrka.

Ti 6.9 kl. 10.00-11.30 Mamma för första gången börjar i Hörnan, Sockenstugustigen 2. En klubb för mammor med sitt första barn 0-8 mån som över en kopp kaffe delar erfarenheter från vardagen med varandra. De följande sammankomsterna är 13.9., 20.9., 27.9., 4.10., 11.10. Ingen förhandsanmälan behövs.

On 7.9. kl. 10.00 Sång och rytmik för knattar börjar i Lyans övre vän. (Ingång från baksidan) Prästgårdsbacken 5. Anmälningar till Anna Karell tfn 040-5570497. **Kl. 17.30-19** Mikaelikören börjar i församlingshemmet, sal 7. Ledare Susann Joki. Alla gamla och nya sångare är välkomna!

Fr 9.9 kl. 9-10 Morgongröt för mindre bemedlade i Masaby kyrka. Därefter varje fredag. **Grupparna i Oasen**, Seniorklubben för män och Kontaktgruppen börjar vecka 37.

Tammerfors

Sö 4.9. Gudstjänst 10.30 Finlaysons kyrka, K Rantala, P Sirén

Ti 6.9. Mammor, pappor o barn 10 SvG med Essi och Ansku

Ti 6.9. Tisdagsklubben, SvG grupp I kl 13.30 - 14.30 och grupp II kl 14.30-15.30.

Ons 7.9. Diakonikretsen 13 i Finlaysons kyrka, hösten börjas med en liten konsert, alla församlingsbor är välkomna! P Sirén och Tuomas Laatu, sång. Kaffe serveras!

To 8.9. Hjälpdarkurs SvG kl 14-15.30 Kaisa Leppälä

Vanda

Högmässa sö 4.9 kl 10 i Helsing kyrka S:t Lars, Anu Paavola, Nina Fogelberg

Jakobsmässa- om människans livsresa med LARSKÖREN sö 4.9 kl. 16 i S:t Lars kapell i Helsing kyrkoby. Liturg Kaj Andersson, dirigent Nina Fogelberg, vid pianot Christoffer Isaksson.

ViAndakören övar ti 6.9 kl. 13.30 i Dickursby kyrka

Pensionärsläger " Kraft för åren" på Hopeaniemi bad- och rehabiliteringscenter i Vichtis 3 -8.10. Målgrupp: 75 år och äldre medlemmar i Vanda svenska församling. Pris 40 €. Begränsat antal platser! Närmare information och anmälningar, kontakta diakonissan Annakatri Aho tel.050 4645068 eller diakon Carita Dahlberg tel. 050 3301828 (må-ons). Sista anmälningdag 23.9.

Raseborgs prosteri

Bromarv

Sö 4.9.kl.13 högmässa,Söderlund,Lindroos

Ti 6.9.kl.13.30 andakt i Bromarvhemmet,Söderlund,Lindroos

On 7.9.kl.13.30 pensionärsträff i församlingshemmet,Söderlund,Lindroos

Som fadder är du oersättlig!

Enligt ett afrikanskt ordspråk behövs det en hel by för att uppfostra ett barn. Detta stämmer också i fadderarbetet. Som

Ekenäs

Lö 3.9 kl.9.30 Gemensam bön i Pingstkyrkan.

Sö 4.9 kl.10 Högmässa, A-S. Storbacka, N.Burgmann.

Må 5.9 kl.18 Kyrkbröderna i förs.h.

Ti 6.9 kl.12 Tisdagslunch (5 euro) för daglediga i förs.h. On 7.9 kl.18 Sångstund kring Sionsharpan i förs.h.

Terminsstart v. 36

Vuxna:

Diakonikretsen i förs.h. må kl.13 (5.9), tf.diakonissan S.Knuts-Söderlund 040-572 9510.

Missionskretsen i förs.h. on kl.15 (7.9), diakon N.Fabritius-Ylitalo 040-722 3312.

Kenya-missionskretsen i förs.h. må kl.15 (5.9), I-M.Wikström 019-24 13 026.

Samtalsgruppen på diakoni-mott. varannan to kl.14-15 (8.9), N.F.-Y.

Förbönsgruppen i förs.h. varannan to kl.10.30 (15.9), N.F.-Y. **Kyrkbröderna** i förs.h. första må i månaden kl.18 (5.9), H.Wall 040-572 9501.

Minnesklubben (närstående-vårdare/anhörigvårdare med vårdtagare) i förs.h. varannan to kl.14-16 (8.9), samarb. med Minneslots i västra Nyland, N.F.-Y.

På djupet – bibeldiskussion i förs.h. en to/mån. kl.19 (15.9), K-G.Sandelin.

Ekenäs kyrkokör i förs.h.

ti kl.19.15-21 (6.9), kantor M.Danielsson 044-528 0987.

Sångstund kring Sionsharpan i förs.h. första on i månaden kl.18 (7.9), kantor Niels Burgmann 044-7553628.

Barn, familj o. ungdom:

Dagklubb (3 år) i förs.h. må kl.9-11.30 (5.9), dagklubb (4-5 år) i förs.h. må-ti kl.9-11.30 (5.9), dagklubb (3-5 år) i Österby förs.h. to kl.9.30-11.30 (8.9), barnled. H.Stenman-Wikström 044-7553611.

Droppen - samvaro för vuxna tillsammans med barn under skolåldern, i Österby förs.h. ti kl.9-10.30 (6.9) och i förs.h. ti kl.13.30-15.30 (6.9), H.S-W.

Söndagskulan (3 år -) i Kulan varannan sö kl.10-11.30 (11.9), kaplan T.Wilman 044-7553601.

Familjekören i Österby förs.h. en on/mån. kl. 18-19 (14.9), M.Danielsson 044-528 0987. **Kyrkans Utlandshjälpis familjegrupp** i Österby förs.h. to kl.16-17.30 (8.9), barnled. Carita Knuts 040-5119809.

Barnkör i Eftis i Österby förs.h. må prel. kl.15.30 (5.9), M.D.

Klubbar (åk.1-6) i förs.h. må kl.18, i Österby förs.h. ti kl.18, i Västerby lågstadium to kl.18, ungdomsarb.led. K.Wikström 040-8215327.

Kulan-träffpunkt för ungdomar- on kl.18-22, K.W.

Höstens Mitt i livet har delats ut till hushållen och finns att få i kyrkan, förs.h. pastorskansl., turistbyr. samt i de största matbutikerna.

Ytterligare info på www.ekenasforsamling.fi

Hangö

Fr 2.9 Café 27 för ungdomar startar kl. 18-22 på Bang. 27. Alla fredagar.

Sö 4.9 Högmässa i kyrkan kl. 12, T. Sjöblom, R. Näse.

Ti 6.9 Samtalsgruppen Tro och Liv startar kl. 18-20. Obs den här gångens är vi på Bangatan 27. Nya och gamla deltagare välkomna med. Ino Marianne Törnblom tel: 019-2486435 och Ingeborg Lindholm 0400-716241.

On 7.9 Gospelkören börjar sina övningar kl. 19-21, obs denna gång i kyrkan. Gamla och nya sångare välkomna med. Info kantor Roland Näse tel: 0400-527489.

Fr 16.9 startar en Kock-klubb för dej som går i åk 4-6. Info och anmälningar senast 13.9 till Ingeborg Lindholm tel: 0400-716241.

Lö 24.9 Barnens höstdag i Påminne i Pojo. Start från Bag. 27 kl. 8:30, tillbaka ca kl. 16:30. Pris 7 euro. Anmälan senast 14.9 till pastorskansliet tel: 019-2630620.

Ingå

Sö 4.9, 12 s. e. pingst, kl 10.00 **Högmässa** i Ingå kyrka. Eeva Makweri, Marianne Gustafsson Burgmann.

Må 5.9. kl 18.00 **bibelkretsen** träffas i Prästgården ”Odlar gemenskapen”.

Tis 6.9 kl 11.30-13.00 **Matservering** i församlingshemmet. I fortsättningen varje tisdag. Carita Sundström.

Ons 7.9. kl 13.00-15.00 **församlingsträff** för pensionär och daglediga i församlingshemmet. Lotteri till förmån för missionen.

Verksamhet på finska

Su 4.9, 12 s helluntaista, klo 13.00 Lasse Heikkilän **Suomalainen Messu** Inkoon kirkossa yhteistyössä Tammissaaren suom. seurakunnan kanssa.

Mukana Tuija Willman, Eeva Makweri, Sopusointu-kuoro, Antti Soininen ja musikinjoh-taja Marjo Danielsson. Messun jälkeen Iounas seurakuntata-lossen.

Tii 6.9. klo 13.00 **Lauluhetki** seurakuntatalossa. Marianne Gustafsson Burgmann

Ke 7.9 klo 18.00 **Raamattupiiri** Bläckhornetissa. Eeva Makweri.

Karis

To 1.9 Kyrktorget i Församlingshemmet i Karis börjar med mässa kl. 12.00 i S:t Olofs kapell. Avslutas med andakt kl. 19.30. Program se www.ev.fi/kyrktorget.

kl. 14 (obs! tiden) **Andakt** i Servicehuset, Klädesfabriksgatan 6. Terlinden.

Fr 2.9 kl. 16.15 Pensionärskö-ren övar på Köpmansgatan 20. Ledare: Marianne Jönsson.

Sö 4.9 kl. 10 Högmässa med små och stora i S:ta Katarina kyrka. Raunio; Bonacci. Barnkören välsignas inför läsåret 2011-12.

Må 5.9 kl. 14-15.30 Närstå-endevårdare och vårdtagare samlas i Jumboparken, Centralgatan 62.

kl. 13-16 Myspys för lågstadielever i församlingshemmets köllare.

Ti 6.9 kl. 9.30-11.30 Föräldra-barn klubben startar i Lilla Prästgården. Ingen anmälan.

kl. 13-15 Tisdagens mission på Köpmansgatan 20.

On 7.9 kl. 13-15 Onsdagsträff i Församlingshemmet i samarbete med föreningen Stöd för de äldre i Karis och Pojo. Birgitta Maria Storgårds läser dikter ur sina diktsamlingar. Andakt, servering och lotteri.

Pojo

To 01.09 kl 18.30 Församlingskören i förs.hemmet. Sö 04.09 kl 12 Högmässa i kyrkan. Margareta Puiras, Marco Bonacci. Taxi.

Sjundeå

Sö 4.9 kl. 10 Tvåspråkig Taizé-mässa i kyrkan, Ismo Turunen, Irene Erkko, Pami Karvonen. Vi ber inför hösten för församlingarna och för deras medarbetare.

Pilgrimsvandring, församlingarna i Sjundeå ordnar en pilgrimsvandring lördag 17.9. Rutten: Sjundeå kyrka (start kl 9) - Sjundby kapellbacken - Lappträsk - Karisma -hemmet i Karskog - Sjundeå kyrka ca kl 14). Under vandringen förrättas tre bönestunder. Anmäling till pastorskansliet, vardagar kl 9-13, tel. 819 0910. **Familjeklubben** i församlingshemmet varje må kl. 9.30-12.00, Unni Malmgren 050 528 3583. Lekklubb samtidigt i Lugnet för större barn.

Snappertuna

Sö 4.9 kl 10 Gudstjänst med Markus Weckström och Tony Wuorinen

må 5.9 kl 19 Snappertuna-kören övar i kyrkan **to 8.9 kl 13.30** Dagträff i prästgården. ”Sommaren och jag har svårt att skiljas” Diakon Kaj-Mikael Wredlund berättar om författaren Viola Renvall. Kyrkoherde Markus Weckström och kantor Pia Nygård medverkar. Alla intresserade är

varmt välkomna!

Församlingens och Snap-pertuna fornminnesförening **rf:s höstutfärd** till Tavastehus lördagen 15 oktober. Vi besöker slottet och museerna vid slottet. På hemvägen besöker vi Hyvinge kyrka. Pris 45 euro. I priset ingår bussresan, guidning i slottet, inträdesavgifter och lunch. För anmälan och närmare uppgifter vänligen kontakta pastorskansliet senast torsdagen 6 oktober. Tel. 044 755 36 24 (må – to kl. 9-13). Alla intresserade är varmt välkomna med på utfärdern!

Tenala

Sö 4.9., 12 sönd. e. Pingst, **Gudstjänst** kl. 10.00, Staffan Söderlund, Sofia Lindroos. **Ti** 6.9. kl. 18.00, **Studiegruppen** i församlingshemmet.

To 8.9. kl. 18.00, **Höstjippo** vid församlingshemmet. Bl.a. mångkamp mellan familjelag och föreningar, pilkastning, lyckohjul, lotteri, film från Åboutfärden, grillkorv, kaffe och saft. Presentation av höstens verksamhet. Alla välkomna!

Esbo stift

Lojo

Sö 4.9. kl 13.00 högmässa i Virkby kyrka. Kyrkvård Teddy Kullberg. Kyrkkaffe.

Ti 13.9 kl 13.30 Svenska kretsen samlas i Virkby kyrka. Raimo Kuismanen och Mari Nurmi.

Åbolands prosteri

Kimitoön

Kimito – Kemiö: **Sö 4.9 kl 12** Högmässa. Björkgren, Sundroos.

Dragsfjärd:

Sö 4.9 kl 12 Högmässa i Djfjärds kyrka. Backström, Södergård

On 7.9 kl 17.30 Veckomässa i Djfjärds kyrka. Backström

Hitis:

Lö 3.9. kl. 18 Helgmålsringning och bön i Vänoxa hos C-G Stenström. Kuokkanen. Båtskjuts från Hitis prästgårds-bryggan kl. 16.30

Åbo

To. 1.9 kl. 19 Mässa i Skarpskyttekapellet, Sepponen

Fre. 2.9 kl. 18-23 Café aderton i Aurelia (2 vän.)

Lö. 3.9 kl. 11.30-13 Kyrkans barntimme i Aurelia (2 vän.)

Sö. 4.9 kl. 13 Högmässa med konfirmation i Domkyrkan, Mullo (pred), Sepponen (lit), Forsman, Ellfolk.

Ons. 7.9 kl. 10-12 Familjecafé i S:t Karins, Papinholma församlingshem (Kustö).

kl. 13-15 Café Orchidé i Aurelia (1 vän.) Pirkko Ramström: Australien del 2.

kl. 18.00 Changemaker filmkväll i Aurelia (2 vän.)

Ålands prosteri

Hammarland

4 sept Tolfte söndagen efter pingst. Högmässa i Hammarlands kyrka kl 12.00 Mårten Andersson, Emanuele Ferrari.

Jomala

4.9 .11 12 sönd. e pingst kl. 11 Högmässa, B Erickson, K-G Sandholm, medv. från Ålands musikinstitut.

Körer och grupper inleder verksamheten. Plats: Olofsgården om ej annat nämns: **Barnkören Dominanten** åk 1-4, torsd. 1.9, mellanmål kl 14, övning kl. 14.30 **Barnkören Kvinten** åk 1-4, fred. 2.9 kl. 13 i Södersunda skola **S:t Olofs kyrkokör** torsd. 8.9 kl. 19

Oratoriekören månd. 12.9 kl. 19 **Sånggruppen Laudamus:** kontakta Kaj-Gustav för info, tel. 0400 796307.

Musikleggrupper: **Babymusik 3** mån – 1 år, torsd.

8.9 kl. 11 **Musikle 1-3** år, tisd. 6.9 kl. 11 **Musikle 1-3** år, onsd. 7.9 kl. 17.45

Musikminiorer 4-6 år, onsd. 7.9 kl. 18.30

Musikledare Maria Häggblom tel. 0457 342 7885.

Syfoeringens start meddelas senare.

Sund-Vårdö

Sö 4.9 Högmässa i Sunds kyrka kl 11.00. Mathias Junell, Marja Karlsson

Sö 4.9 Café gudstjänst kl 13.00 i Vårdö församlingshem. Mathias Junell

Närpes prosteri

Korsnäs

To 1/9 13.00 Torsdagsträffen i Församlingshemmet (f.d. Kvin-nor mitt i livet)

Sö 4/9 11.00 Högmässa i kyrkan, Guy Kronqvist, Deseré Granholm.

Sö 4/9 14.00 Korsnäs Invaliders samling på Strandhyddan. Deseré Granholm, Ebba Carling och Guy Kronqvist medverkar.

Må 5/9 kl 18 Bibelstudie- och bönegrupp i församlingshemmet. Nya deltagare välkomna! **Silvergruppen** hälsar på Övermark församlings pensionärer on 7/9 kl. 13.00. Buss från Molpe 11.20, Korsbäck 11.30, Korsnäs 11.40, Helenelund 11.50, Harrström 12.00, Smedbacken 12.05, Taklax 12.15. Anmälan till Ebba, tel. 044-4101825 senast fre 2/9.

To 8/9 19.00 Sommarsamling på Strandhyddan. Kontr. prost Lars-Erik Björkstrand talar och sjunger, Ebba Carling leder programmet. Kaffeservering.

Lappfjärd-Kristinestad

www.lappfjard-kristinestadsforsamling.fi

Fr 2.9 kl 19 Ekumenisk bönesamling i Salem, Krs

On 7.9 kl 17 Svampkväll på Jonnsborg med Marthaförbundets matkonsulent, servering

Kristinestad

Sö 4.9 kl 18 Obs tiden! Gudstjänst, Saarinen, Nilsson

Ti 6.9 kl 12.30 Missionsstugan öppen

Lappfjärd

Sö 4.9 kl 10 Gudstjänst i kyrksalen, Eklöf, Nilsson

kl 19 Möte i Dagsmark bönehus, B. Djupsjöbacka

On 7.9 kl 19 Bibelgrupp i förs.hemmet

Sideby

Sö 4.9 kl 12 Högmässa, Saari-nen, Nilsson

Närpes

www.narpesforsamling.fi

Kyrkan 12 sö e pingst 4.9 kl 10 Högmässa.

Fridskär Lö 3.9 kl 19 Missionskväll.

Pörtom

Idag torsdag kl 18.30 Dagklubbens gemenskapskväll i förs.hemmet. - kl 20 Musik i septemberkvällen (kyrkan) Kyrkokören. Altarandakt.

Lördag kl 19 Prosteriets missionskväll på Fridskär, Jern, Bernas, Björkstrand m.fl. Ang.resan, ring Björkstrand.

Söndag kl 10 Gudstjänst Björkstrand, Wargh. Sångprogram. Textläsare: Nancy Nylund.

Måndag kl 12.45 Minior åk 1-2 i förs.hemmet.

Tisdag kl 8.45 Dagklubben börjar. -kl 19 Församlingsrådet.

Onsdag kl 9-11 Föräldra-barn-grupp i förs.hemmet.

Måndag 12.9 kl 12.45 Junior för åk 3-4 och **kl 14.45** Junior för åk 5-6 i förs.hemmet.

Övermark

Sö 4.9 kl 12 Högmässa Björks-trand, Wargh.

Må 5.9 kl 9-11 Föräldra barn-gruppen startar i förs.stugan.

Må 5.9 kl 18.30 Dagklubbens gemenskapskväll i förs.stugan.

Ti 6.9 kl 13-16 Dagklubben startar.

On 7.9 kl 13 Pensionärssamling i förs.hemmet, Silvergruppen

från Korsnäs, Guy Kronqvist, Ebba Carling, Sandin m.fl.

On 7.9 kl 12.45 Minior för åk 1-2 i lutherska bönehuset.

To 8.9 kl 10 Bön i förs.hemmet.

On 14.9 kl 14.45 Junior för åk 3-6 i lutherska bönehuset.

Korsholms prosteri

Bergö

To kl 19 Completorium

Sö kl 14 Högmässa, Björklund, Patrik Vidjeskog

On kl 7.45 Laudes

Korsholm

Öppen dagklubb fre kl 9.30 i Smedsby förs.gård.

Högmässa sö kl 10 i kyrkan, Örn, Holmgård.

Kyrkokören övar ons 7.9. kl 19 i Sockenstugan, nya och gamla körsångare är välkomna med!

Kvevlax

Träff för frivilliga klubbledare to kl 18 i ds.

Högmässa sö kl 10, Lundström, Mitts.

Klubbis i Hankmo börjar må kl 12.30.

Dagklubben börjar ti kl 9 i Stallet.

Hjälpledarskolning börjar ti kl 15.30 i ds.

Missionsträff ti kl 19 i ds med Ann-Katrin o. Tor-Erik Store. Lundström, Andrén. Servering.

Föräldra-barngruppen börjar on kl 10 i ds.

Klubbis i Kuni startar on kl 12.30.

”Läsa Bibeln tillsammans”

börjar on kl 19 hos Kerstin o B-E Rönn, Lamaslotv. 240, Västerhankmo.

Malax

www.malaxforsamling.fi

Socken öppen fre o lö 19-24, on 18.30-21.30.

Lillegård öppen lö 10-13.

Diakonimottagning ti 9.30-11 i KH. Övr. tider enl. överenskom-melse, diakon Patrica Strörm-bäck, 050-3381059.

Högmässa sö 4.9 kl 10 i kyrkan. Kyrktaxi. Tornberg, Brunell. **”Måla från hjärtat”** – Akvarell-målning och samtal, ti 6.9 kl 13-15 i KH.

Larsmo

Fre 2.9 kl. 19.30 Ungdoms-samling i Xodus.
Lö 3.9 kl. 19.00 Missionsafton i församlingshemmet. Missionsnärarna Fagerholm och Sandström berättar om sitt arbete på missionsfältet. Servering.
Sö 4.9 kl. 10.00 Gudstjänst, Sjöblom, Wiklund, sång av Eivor och Nils Johansson. Kyrkvård: Kackur, Sämskar. Efter gudstjänsten samlas vinterskriftskolan i församlingshemmet.
- kl. 11.30 Söndagsskolan startar i Holm bönehus.
Ons 7.9 kl. 19.00 Församlingsskolan inleder höstens övningar i församlingshemmet. Nya sångare hjärtligt välkomna med!

Munsala

Fr kl 19 Nätet: quiz- och bakningskväll i prästg.
Sö kl 10 Högmässa i kyrkan; khden, kantorn.
- kl 18 Allsång vid prästgården (vid regn i kyrkan). Önskesånger med kantorn m.fl. Servering.
Ti kl 19 Missionskafé i Pensala bönehus; Johan Klingenberg.
On kl 9.30-11.30 "Små och stora" startar i prästg.
- kl 13.30 Symöte i prästg.
- kl 17.30 Projektkören övar i fh. Alla sångare välkomna!

Nedervetil

Sö 10 gudstjänst, Store, Smedjebacka.
Må 9 dagklubben börjar.
On 9.30 - 11 mammabarngruppen i fh.
On 19 Nepal-afton i fh. Oa Lönnbäck medv.

Nykarleby

Lö kl 19 Höstkväll vid Klippan (Andra sjön). För alla åldrar, Minna Rudnäs, spårning, allsång och servering. (KU)
Sö kl 10 Gudstjänst, Edman, Sandvik, Ringwall, barnkören. Välsignelse av årets ettor.
To kl 13 Samtalsgrupp för män i fh.
-kl 19 Församlingsskolan startar med mässa i kyrkan. Samling med servering efteråt i fh.
Ny skriftskola startar sö 25.9 kl 18. Anmälan vid högstadiet to 15.9.
Föräldra-barngrupperna startar:
Må 5.9 kl 9.30 Socklot bönehus, on 7.9 kl 9.30 fh, fre 9.9 kl 9.30 Kovjoki bönehus
 Info: Camilla Kronqvist 050-3022861

Pedersöre

FREDAG
- kl. 20.30 Night Café i Kyrkhemmet, Näse, Jan-Gustav Björk
12. söndagen efter pingst
- kl. 11 (Obs tiden!) Gudstjänst och välsignelse av åk 1 i kyrkan, Erikson, Näse, Sandstedt-Granvik, D. Häggblom, dörrvärdar Källby
- kl. 15 Sammankomst i Flyngängens bönehus, S. Snellman
- kl. 19 Sångkväll i Lövv bönehus med våra klassiska andliga sånger, Strängbandet, Näse, D. Häggblom, Karl-Gustav Cederberg.
TISDAG
- kl. 9-11 startar Karakaffe, Kyrkhemmet, Bennäs
ONSDAG
- kl. 14 Andakt i Pedersheim, Erikson, Sandstedt-Granvik
Församlingens körer startar:
Må 5.9 kl. 19 Manskören i Kyrkostrands församlingshem, Frantz,
On 7.9 kl. 19 St Olofskören hos Ingvar Björk, Sandstedt-Granvik
To 8.9 kl. 18 Barnkören, Kyrkhemmet, Bennäs, D. Häggblom
To 8.9 kl. 19 Kyrkokören i Kyrkostrands församlingshem, Sandstedt-Granvik.
Fr 16.9 kl. 19 Forsby sångkör i Forsby bykyrka, Sandstedt-Granvik
 Nya och gamla sångare välkomna med!

RADIO OCH TV

Andrum kl. 6.54 med repris 8.54

Fr 2.9 Ylva Vikström, Åbo **Lö 3.9 kl. 8.53** Familjeandakt. Lars Collmar läser ur sin bok Helga Hund och Nospussaren. **Må 5.9** Gun Erikson-Blomfelt, Helsingfors **Ti 6.9** Marith Leppäkari, Kustö **Ons 7.9** Björn Öhman, Pargas **To 8.9** Stefan Forsén, Helsingfors.

Aftonandakt kl 19.20

Fr 2.9 Musikandakt, Marith Leppäkari, Kustö **Lö 3.9 kl. 17.58** Ett ord inför helgen, Jakobstads kyrka **Sö 4.9** Ralf Karlsson, Åbo **Må 5.9** Maria Sten, Helsingfors **Ti 6.9** Stefan Sigfrids, Vasa **Ons 31.8** Bibelstudium över Romarbrevet med Stig-Olof Fernström, Helsingfors **To 1.9** Erik och Kerstin Vikström läser ur boken Min bön.

Gudstjänst kl 13.03

Sö 3.9 Gudstjänst från Ebeneserkyrkan i Jakobstad. Predikant: Stefan Löf. Mötesledare: Tia Backman. Sång: Ebeneserkyrkans lovsångsteam under ledning av Monica Penttala. Vittnesbörd: Markus Smeds. Förbedjare: Jenny Gädda och Mats Gädda. Ur Psalmer och Sång: 640 (Vilken underbar trygghet jag har nu). Bandad 21.8.2011 kl. 11.00 (Ebeneserkyrkan, Jakobstad)

Purmo

To 14 Andakt i Purmohemmet
19 Shalomkören övar i Lillby förs.h.
Sö 10 Högmässa i kyrkan, khden
Drängstugan: nya öppet-tider fr.o.m. 1.9 ons. 17-20 och lör. 10-12
Alpha-kurs startar: 15.9 kl.19 i Kyrkhemmet. Alpha är en kurs i kristen tro omfattar 10 kvällar + en weekend. Kvällarnas upplägg är måltid, föreläsning & gruppsamtal. Anmälan senast 8.9 till församlingsskolan per mail: purmo.forsamling@evl.fi eller telefon 040-3100 460 (sms går bra: skriv Alpha och ditt namn)

Terjärv

Fr 2.9 kl 19 Ungd.samling, försh.
Sö 4.9 kl 11 Familjegudstjänst, khden, kantorn.Välsignelse av ettorna. Efter gudstjänsten grillfest vid förs.h.
Dagklubben startar vka 36.
Må 5.9 kl 14 startar Mariat, förs.h. Nya välkomna med!
Ti 6.9 kl 19 startar Samtalsgruppen, förs.h.
On 7.9 kl 18 Finsk planering, förs.h.
To 8.9 kl 18 startar Barnkören. (Åk 1-).
Församlingsresa till Bureå, Sverige 30.9-2.10: Resans pris 150 eur. I priset ingår bussplats, logi i tvåpersoners hotellrum samt mat i Sverige. För enkelrum en extra avgift på 48 eur. Sista anmäl.dag 15.9. Anm. görs till pastorskansliet tel 8675033 eller Timo Saitajoki tel. 050-3039974.

STENHUGGERI
LEVANDER

-nya gravstenar
 -graving
 -borttagning av gravsten
 -återmontering av gravsten
 -förgyllning/försilvring
 -räkning
 -slipning



EN MINNESVÄRD VISAR
 VÖRDNAD OCH VÄRDIGHET
 Rönnbackav. 32 A
 00710 Helsingfors
 tel.09 387 6284

UTBILDNING

Öppna universitetet
 ÅBO AKADEMI

Krydda vardagen – studera teologi via nätet!

Är du nyfiken på frågor som berör religion, kyrka och samhälle? Vi erbjuder i år många spännande nätkurser i allmän teologi.

Nya testamentet I (5 sp) inl. 19.9, anm. senast 9.9
Dogmatik I (5 sp) inl. 4.11, anm. senast 25.10
Religionsvetenskap I (5 sp) inl. 23.1.2012
Kyrkohistoria I (5 sp) inl. 19.3.2012

Alla öppna universitetets kurser i teologi, se:
www.abo.fi/public/allmteol

Kontakta Maria Söderbacka,
 tfn: (02) 215 4740, maria.soderbacka@abo.fi

Åbo Akademi

PÅ GÅNG

En profetisk verkstad hålls 23-25.9 på hemmet Ukinranta i Kangasala. Vi samtalar om vad rättvisa, utjämning och rimlighet betyder i våra liv, i församlingarna i Svenskfinland, i samhället och globalt. Minna Näsman presenterar Kyrkans socialforums ställningstagande Kohtuullinen elämä (Ett rimligt liv). Sonja Nyström inleder om det nya regeringsprogramets följder för Finlands fattiga. Verkstaden ordnas av en fri planeringsgrupp. Anmälan senast 18.9 och mera information: paula.hartman@smail.fi.

Medeltida sång och musik i Karleby söndagen den 4 september kl 20.00 med nybildade ensemblen Euforia. Kyrkokonserten ordnas i samband med att det firas medeltida dag lördag 3.9. Gruppen kommer att sjunga ur Pia Cantiones men har också gjort egna instrumentalversioner samt arrangemang med både sång och instrument. Euforia består av Heli Uusimäki, Ann- Sofie Äminne, Kenneth Ågren och Janne Granlund, alla från Karleby. I kyrkokonserten medverkar också Kristina och Bo-Göran Klingenberg. Euforia- ensemblen medverkar också på den medeltida marknaden på lördag förmiddag. Det är fritt inträde till konserten men programblad à 5 euro säljs till förmån för arrangemangen kring medeltida helgen.

<http://sanktjohannes.info>
4.9 kl 11 Gudstjänst i Biblion, Vasa, **kl 18** Lepplax bykyrka.

En byrå med komplett service

Hagnäs tel. 010 76 66500
 Tölvö tel. 010 76 66530
 Östra Centrum tel. 010 76 66590
 Alberga tel. 010 76 66610
 Hagalund tel. 010 76 66570
 Dickursby tel. 010 76 66560
 Myrbacka tel. 010 76 66600
 Kervo tel. 010 76 66550
 Hyvinge tel. 010 76 66580
 (0,0828 €/tel + 0,1199 €/min)

HOK-ELANTO

HOK-ELANNON
 HAUTAUSPALVELU

hok-elannonhautauspalvelu.fi
 perunkirjoitustoimisto.fi
 Telefonejour 24 h: 050 347 1555

MED FINKÄNSLIG SAKKÄNNEDOM FRÅN ÅR 1945

BEGRAVNINGSBYRÅ
ARMAS BORG & Co Ab

Annegatan 12 00120 HELSINGFORS Tel 612 9890
 www.armasborgoy.fi Jour 0400 977 000

VÅR ERFARENHET - ER TRYGGHET

Med omsorg och omtanke om Er
 Begravningsbyrå

Marjamäki

Även gravstenar m.m.

Herrholmsgatan 14, Jakobstad. Tfn 06 7231730 dygnet runt



Finlands Begravningsbyråers Förbund
 auktoriserad begravningsbyrå

LEDIGA TJÄNSTER

Kottby-Månsas svenska förening rf söker **barntädgårdslärare eller person med motsvarande behörighet** till den kompletterande dagvården för förskolebarnen vid Kottby lägstadieskola. Det är fråga om ett heltidsarbete. Förskolegruppen består av 16 barn och med gruppen arbetar förutom barntädgårdsläraren även en barnskötare.

Arbetsfarenhet räknas som en merit.
 Anställningstiden påbörjas enligt överenskommelse.

Kontakta Lisa Granqvist för ytterligare upplysningar, tfn: 050 3847 849, e-post: lisquilt@gmail.com

Skicka en fritt formulerad ansökan senast den 16.9.2011 till Kottby-Månsas svenska förening, Pohjolagatan 45, 00600 Helsingfors.

B-kantorsvikariat i Esbo

80 % av heltidstjänst, 1.11.2011 – 31.12.2012.
 möjl. till ev. förlängning. Lön enl. kravgrupp 601.
 Mer info: Pia Bengts, 040 513 0825, pia.bengts@evl.fi
 Ansökningar senast 15.9 till Esbo svenska församling, PB 202, 02771 Esbo, esbosvenskaforssamling@evl.fi

ESBO KYRKLIGA SAMFÄLLIGHET
 ESPOON SEURAKUNTAYHTYMÄ

Kyrkliga samfällighet har en ledig tjänst som

EKONOMICHEF

Ansökningstiden går ut 16.9.2011 kl. 15.

www.esponseurakunnat.fi

VANTAAN SEURAKUNNAT
 FÖRSAMLINGARNA I VANDA

Vanda svenska församling ledigslår tjänsten som

Ungdomsarbetsledare
 att sökas senast fredagen den 16 september 2011 kl. 15.00. För en tjänst som kyrklig ungdomsarbetsledare förutsätts yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsovårdsbranschen (socioonom YH). Lön enligt tjänstekollektivavtalet. Information ger kyrkoherde Martin Fagerudd 050-4661183. Information om ansvarsområden och uppgifter finns på församlingens webbplats www.vandasvenskaforssamling.fi.

Ansökningar riktas till Församlingrådet i Vanda svenska församling, PB 69, 01301 Vanda.

Kyrkslätt Begravningsbyrå
 Bo R. Lindström Ab
 tfn (09) 298 8903
 kvällar tfn 0400-813 586

Innehavare Bo R Lindström
 Står till tjänst med alla begravningsarrangemang

Werthmanns Begravningsbyråer
 Ab Werthmann Oy

Fullständig begravningservice
 – med omtanke och mångårig erfarenhet

Karis Hangö Ekenäs Ingå Sjundeå
 Köpmang. 18 Bulevarden 9 Gustav Wasa g. 14 Ingå Sjundeå
 Tel. 019-232186 Tel. 019-2482059 Tel. 019-2413261 Tel. 019-232186

www.werthmanns.com
 Dejour 24 h 0400-473391

TJÄNST FÖR LIVET NÄR SORGEN GÄSTAR

• ett gratis informationspaket och en kosnadsberäkning
 • boupptecknings- och gravstensservice

HELSINGFORS BEGRAVNINGSTJÄNST
 Tölvö: Mannerheimvägen 45, t. (09) 7002 481
 Malm: Kyrkobyvägen 14, t. (09) 7002 4824

ESBO BEGRAVNINGSBYRÅ
 Esbo centrum: Esboplatsen 7, t. (09) 7002 4828

Dejour, t. (09) 7002 481 www.hautaushuolto.net **MEMORIA**

Juridisk byrå HENRICSON & KIETZ

Kungsgatan 7, 10600 Ekenäs, tfn (019) 246 2462



LOCUS
www.locus.fi

**STOR EFTERFRÅGAN
PÅ HYRESLÄGENHETER**

1000-tals nöjda kunder kan inte ha föll
Vi står till Er tjänst under hela hyrestiden.

Förmedling med omtanke sedan 1993

Oy N&N Locus Ab Aif (A)
Smedsgatan 15, 00150 Helsingfors
tel. (09) 17 17 44, fax. (09) 17 00 45
locus@locus.fi, www.locus.fi

Res med släktbussen
Karleby - Örebro/Avesta

	Avgångar från Finland	Avgångar från Sverige
Sept	2, 9, 16	4, 11, 18
Okt	28	30
Nov	3, 25	6, 27
Dec	2, 16, 21, 27, 30	5, 18, 22, 28
Jan	5	1, 7

Röda avgångar 88 / från Avesta

VIKING LINE

INGVES Härpes 020 7434 530
Vasa 020 7434 520
www.ingvesresor.fi

KOMMANDE RESOR:

19. – 22.9. Ruskaresa till Kuusamo & Salla
 23. – 26.9. Ruskaresa till Bomba och Koli (Cancerklubben)
 7. – 11.10. Enzo Ferrari Marathon, Italien (2 pl. kvar)
 7. – 9.10. Skönhetsmessa i Tallin
 3. – 6.12. Stockholm Christer Sjögrens julkonsert
 1. – 6.3. Vasaloppet
 14. – 19.3. Birkebeinerrennet

**Bekanta Dig också med våra www-sidor.
Populära stadssemester osv...**

ANMÄLNINGAR OCH Ytterligare information:

myynti@kokkolanmatkatoimisto.fi
www.kokkolanmatkatoimisto.fi

**Kokkolan Matkatoimisto
Karleby Resebyrå**

Fabriksg. 8, 67100 Karleby. Tfn (06) 823 8300, fax (06) 823 8346

MARKNAD

ÖNSKAS HYRA

Etta eller liten tvåa i eller nära Åbo centrum åt pålitlig ÅA-stud. med liten hund. Tfn 041-5017152.

En skötsam och rökfri 24-årig studerande som jobbar deltid, söker en etta i Gamla Åbo. 040-7610755 Nico Hållfast.

Vi är två skötsamma och rökfria kvinnliga Hanken-studeranden som önskar hyra en lägenhet i centrala Helsingfors som passar för två vänner. Vi jobbar vid sidan om studierna och har bott tillsammans förut. tel. 050 3578836 eller 040 7059773

Efterlyses i Åbo! Trea eller fyra, gärna i centrum, för 2-3 rökfria ÅA-studerande flickor. Allt beaktas! Vänligen ring Saara på 0504631595.

Skötsam tradenom studerande från Ekenäs önskar hyra en etta i Åbo centrum. Vänligen ring Simon 040-7582705.

Nybliven, rök- och djurfri, gymnastiklärare önskar hyra etta eller tvåa i gott skick i Helsingfors. Max 750 e. Ring Thomas 0503644183.

UTHYRES

Uthyses: 42 m² möblerad etta med bastu i centrala Åbo. Idealisk för en person eller ett par. Huset byggt 2002. 700,00 euro/m Tel 0405165356 hjerling.johan@gmail.com

Annonsera i Kyrkpressen!

Med en annons når du hela Svenskfinland.

Spara energi & pengar!

Du når oss på:
0400 012 390,
050 329 4444,
041 447 5725
och 0500 924 528

Eller skicka e-post till
annons@kyrkpressen.fi

Jag stärker benstommen och får bättre kvalitet på hår och naglar



Helena Loo, 51 år, har alltid gympat och joggat. Men när hon med stigande ålder och krävande jobb kände sig mindre rörlig, tvingades hon ta det lugnare.

”Med Bone Supply känner jag mig stark igen och kan träna varje dag. Dessutom har jag fått tjockare hår och hårdare naglar.”

Helena bor i Korsholm i Finland och arbetar som sjukgymnast med strokepatienter och äldre människor. Eftersom jobbet kan vara tungt, är det bra att vara i god fysisk form.

– Bone Supply gör mig mjukare i kroppen och jag är rörligare när jag vaknar på morgnarna. Det är skönt att känna sig starkare, känna att man orkar mera.

– Att håret blivit tjockare och naglarna starkare är ju bara positivt. Naglarna har blivit så blanka att det ser ut som om jag har nagellack, och magnesiumet i Bone Supply stärker mina muskler, det känner jag.

– Jag började med tre tabletter om dagen, men gick sedan ner till två. Jag kommer att rekommendera Bone Supply till många av mina vänner.

Bone Supply – med lättupptagligt kalcium

Nya BONE SUPPLY består av dokumenterat* och naturligt kalcium från fiskben och korall, som tas upp lätt av kroppen.

Har du frågor om Bone supply kontakta: Elixir Pharma AB – Finland telefon 06-3436 506 www.elixirpharma.fi
 Elixir är ett svenskt företag som utvecklar naturliga och ekologiska egenvårdsprodukter för den nordiska marknaden.
 De högkvalitativa produkterna tillverkas enligt läkemedelsstandard uteslutande i Norden

Det innehåller också magnesiumcitrat som bidrar till ett balanserat upptag, och D3-vitamin som hjälper kroppen att ta upp kalcium genom att främja upptaget i tarmen. Dessutom innehåller BONE SUPPLY C-vitamin, B12 och kisel, som också är bra för hår, hud och naglar.

Bidrar till att stärka benstommen

För många av oss kan det vara viktigt att ta ett extra tillskott av kalcium för att stärka benstommen. För den som haft ett stillasittande jobb, tidig menopaus, tränat mycket, bantat ofta, är äldre eller har rökt kan ett tillskott av kalcium göra gott. Magnesium och D3-vitamin underlättar för kroppen att ta upp kalcium.



Fakta om Bone Supply

- Stärker benstomme och tänder.
- Stärker hår, hud och naglar.
- Innehåller dokumenterat* naturligt, lättupptagligt kalcium från fiskben och korall.
- Magnesiumcitrat och D3-vitamin främjar kalciumupptaget.
- Naturligt lättupptagligt C-vitamin, B12 och kisel.

Finns i hälsokostaffärer och vissa apotek, kan dessutom beställas fraktfritt på tel. 06-3436 506 eller www.elixirpharma.fi. Direkt hem i din brevlåda inom 3 vardagar.

1	N	2	T	3	L	4	X	5	C	6	R	7	J	8	Y	9	P	10	U	11	G	12	E	13	T	14	A	15	R	16	N						
18	L	19	D	20	F	21	K	22	E	23	A	24	P	25	S	26	R	27	V	28	J	29	T	30	I	31	C	32	S								
33	L	34	H	35	R	36	K	37	A	38	V	39	G	40	B	41	L	42	M	43	V	44	O	45	R	46	T	47	X								
48	D	49	T	50	B	51	V	52	U	53	T	54	A	55	Y	56	C	57	P	58	F	59	M	60	E	61	B	62	H								
63	A	64	T	65	L	66	J	67	R	68	M	69	F	70	V	71	H	72	X	73	I	74	M	75	D	76	S	77	E	78	T	79	O	80	D	81	L
82	A	83	C	84	K	85	N	86	R	87	G	88	V	89	T	90	X	91	D	92	T	93	K	94	P	95	A										
96	E	97	H	98	N	99	U	100	L	101	B	102	F	103	K	104	T	105	Y	106	H	107	E	108	X	109	G	110	I	111	V	112	O	113	D		
114	R	115	N	116	U	117	F	118	A	119	D	120	S	121	G	122	J	123	M	124	O	125	N	126	R	127	D	128	C	129	P	130	X	131	E		

A Stick	118	82	23	63	95	37	15	54	
B Plötslig fartökning	101	40	61	50					
C Het på gröten	6	83	56	31	128				
D Ett slags örhänge	75	91	127	48	80	113	19	119	
E Saknar hyfs	60	107	22	131	96	77	13		
F Obetydligast	102	69	58	20	117				
G Springa	39	109	121	12	87				
H Fritidsbåt	97	71	106	62	34				
I Är sobeln	30	3	110	73					
J Ses med ditt	122	28	8	66					
K Hagars syster	84	36	103	21	93				
L Det är det	4	100	65	18	81	33	41		
M Gav narkos	59	123	68	42	74				
N Kanapéer	17	115	98	1	125	85			
O Omfång	44	112	124	79					
P Leder anatomiskt	94	129	24	57	10				
R Delikatess	86	16	126	45	67	26	114	35	7
S Pensionera sig	25	76	32	120					
T Gillar inte skämt	46	104	29						
	92	53	78	89	64	14	2	49	
U Brutalt	116	11	52	99					
V Stinas Jansson	27	51	88	70	111	43	38		
X Avviker starkt	130	108	72	90	47	5			
Y En gammal german	55	105	9						

September-psalmväv

Fyll i de ord som sökes på raderna A-Y. Motsvarande siffra i kombination med radens bokstav finns i rutnfältet upptill. Flytta över bokstäverna så att den första bokstaven på rad A motsvarar A118, den andra A82 o.s.v. Den färdiga texten i rutnfältet bildar en psalmvers. De första bokstäverna i raderna A-Y bildar psalmens namn.

Oftast håller sig Psalmväven till den nya psalmboken, men för att det skall vara klurigt kan det ibland hända att vi använder oss av en äldre version av någon psalm.

Rätt svar på förra psalmväven är psalm 187, vers 2. Versen börjar med orden Herre, du som lovat sända. Bland de inkomna svaren har följande **vinnare** dragits: **Ruth Enlund**, Ekenäs, **Håkan Björkström** och **Mary Lindell**, Helsingfors. Grattis! Prשבöckerna kommer på posten.

Psalmväven



Skicka in!

Skicka in din lösning till Kyrkpressen, Mannerheimvägen 16 A 9, 00100 Helsingfors senast 20.9.2011.

Märk kuvertet "September-psalmväv". Bland de rätta svaren lottar vi ut tre bokpris. Lycka till! Nästa psalmväv publiceras i nr 39.

Psalms nr och vers i Psalmboken:

.....

som börjar med orden

.....

.....

Namn & adress:

.....



Radikal tro skrämmer finländare

Christa Mickelsson

Tro gärna, men var inte för radikal. Det är merparten av finländarnas inställning till religion, visar en färsk internationell undersökning.

Vi är positiva gentemot kristendom, men har rätt svårt med andra religioner. Den bilden av oss finländare målas upp i undersökningen *Uskonto suomalaisten elämässä* (Religion i finländarnas liv), en internationell undersökning som publicerades förra veckan.

– Finländare har en i regel mycket mer positiv inställning till kristen tro än andra européer, berättar **Kimmo Ketola**, en av de forskare vid Kyrkans forskningscentral som genomfört undersökningen i Finland.

Han säger att finländarna i det här avseendet kan jämföras med människor i starkt katolska länder, som till exempel Irland.

– Dessutom är vi i Finland mer negativa mot ateism än folk är i många andra västerländska länder.

Nationell identitet

Kimmo Ketola ansvarar

för den del av undersökningen som behandlar finländarnas inställning till andra människors tro och andra religioner. Förhållandevis få säger sig vara övertygade om Guds existens. Att finländarna trots det har en positiv bild av kristendomen tror Ketola har att göra med landets historia.

– I Finland är den kristna tron starkt knuten till den nationella identiteten.

Han nämner Finlands 1900-talshistoria.

– Ett exempel är kriget mot kommunismen och ateismen i Sovjetunionen. Det stärkte finländarnas uppfattning om ateismen som en hotfull ideologi och kristendomen som en enhetsskapare för det finska folket.

Religionskritiskt land

Finländarnas inställning till kristendomen är positiv, men undersökningen visar att Finland ändå är ett ganska religionskritiskt land. Det är framför allt synlig religion som provocerar. Många fler är kritiska mot islam än mot till exempel buddhism och hinduism.

– Och hela fyra av fem finländare är kritiska mot stark religiositet i allmänhet, oberoende av religion, säger Kimmo Ketola.

Till radikala religiösa

grupper räknas i undersökningen sådana som anser sin egen religion vara den enda rätta och betraktar andra religioner som sina fiender.

– Tre av fem vill inte att radikala religiösa grupper ska ha fri rätt att ordna sammankomster och två av fem vill begränsa deras verksamhet.

Ketola kan inte svara på om kristna frikyrkor och väckelserörelser ska räknas in i den här kategorin.

– Det är rätt svårt att veta vad de personer som svarat på frågorna har haft i åtanke.

Enda sanna?

Kimmo Ketola tror att finländarnas avoga inställning mot radikal tro har att göra med hur finländarna ser på religion.

– Förhållandevis få finländare, åtta procent, anser att en religion är den enda sanna. Å andra sidan är också de som tror att ingen religion är sann ganska få, ungefär elva procent. Tre femtedelar tror att flera religioner innehåller någon sanning.

Spännande paradox

En av paradoxerna i finländarnas inställning till religion är att befolkningen inte kan anses vara särskilt

religiöst fördomsfull, trots att den nog är religionskritisk. Det här kom tydligt fram i frågan hur folket ställer sig till en nära släktings äktenskap över religionsgränsen.

– Bara fyra procent av befolkningen motsätter sig starkt sådana blandäktenskap, förklarar Ketola.

– Men det kan också hända att Finland är ett så religiöst homogent land att de som svarat tänkt på till exempel ortodox kristendom och inte alls på en annan religion som till exempel islam.

I de fall finländarna är mera fördomsfulla mot reträdare av andra religioner har den som svarat ofta varit en äldre person.

Sociologiskt fenomen

Sammanfattningsvis säger Kimmo Ketola att många av finländarnas uppfattningar om religion egentligen inte baserar sig på den egna religiositeten utan ska ses i ett vidare sociologiskt sammanhang.

– Hos många finns en tanke om den egna religionens överlägsenhet som har mycket lite att göra med den religionens egentliga väsen. Utgående från den tanken föds många av de negativa inställningar hos finländarna som undersökningen vittnar om.

Undersökningen i korthet

- * Åtta procent av finländarna anser sig vara mycket religiösa.
- * En knapp femtedel anser sig inte vara religiösa överhuvudtaget.
- * Var femte finländare tror på Gud utan att tvivla.
- * Tio procent av finländarna uppger att de inte tror på Gud.
- * Tio procent i den yngsta åldersgruppen och tre procent i den äldsta har fått en icke-religiös fostran.
- * De äldre åldersklasserna deltar mera aktivt i religiös verksamhet.
- * Finland hör till de mest passiva nationerna vad gäller offentlig religionsutövning.
- * Finländarna är mera vidsynta än genomsnittet i frågor som gäller familje- och sexualetik.
- * De som har en fast tro på Gud är mera benägna att donera pengar till välgörenhet.
- * Finländare är mera kritiska till stark religiositet än människor i andra länder.
- * Tre av fem finländare tycker att religioner orsakar mer konflikter än fred.
- * Tre av fem finländare tror att djupa sanningar finns i fler än en religion.

Religion i finländarnas liv

Undersökningen *Religion i finländarnas liv* (Uskonto suomalaisten elämässä) bygger på internationellt ISSP-enkätmaterial. Enkäten gjordes 2008 och i den deltog mer än 50 000 människor från 34 länder. I Finland har den gjorts för Finlands samhällsvetenskapliga dataarkiv.

Rysslands förflutna har blivit en böld man inte tar itu med

Kaj Aalto

Varken den rysk-ortodoxa kyrkan eller Ryssland i övrigt har gjort upp med sitt förflutna, säger journalisten Stig Fredrikson som var korrespondent i Moskva under kalla krigets dagar.

Stig Fredrikson, 66, är en av Sveriges mest kända tv-profiler. Hans träffande analyser av världspolitiska händelser i Sveriges television har blivit ett varumärke. De senaste åren har han varit redaktionschef och utrikeskommentator på Aktuellt efter att ha varit korrespondent både i Washington och Moskva. Han har dessutom skrivit två böcker om Ryssland.

Jag möter honom på Sveriges television i Stockholm. En av de långa korridorväggarna pryds av en lång rad porträtt, bland dem Stig Fredriksons. Intill finns ett porträtt på Jan Guillou. De har båda varit ordförande i Publicistklubben.

Staten behöver medge sin skuld

Stig Fredrikson anser att Ryssland inte har gjort upp med sitt förflutna, varken med terrorn under Stalintiden eller med offren under kommunisttiden. Det fanns en period på 90-talet då arkiven var mycket mer öppna än vad de är i dag.

Den tiden tog slut med Vladimir Putin. Den ryska premiärministerns argument är att Ryssland blir svagare om folk bara håller på att vältra i alla brott i det förgångna.

– Vladimir Putin har vid flera tillfällen sagt att nu får det vara nog med att gräva i Rysslands mörka förflutna, säger Fredrikson. Det strider mot Putins strävan att åter skapa Ryssland till en stormakt.

Samtidigt är Putin kluven när han säger att vi "aldrig får glömma offren" och att det "aldrig får hända igen". Som premiärminister har han kommit överens med Alexandr Solzjenitsyns änka Natalja att romanen *GULAG-arkipelagen* ska vara obligatorisk läsning i gymnasieskolorna i Ryssland. Romanen handlar om korrektionsarbetsläger och straffarbete i Sovjetunionen.

– Putin är en kameleont, konstaterar Stig Fredrikson.

Varför är det då viktigt för

Ryssland att gräva och göra upp med det förflutna?

Först och främst är det viktigt för offren och deras familjer att få fram sanningen, få upprättelse och få veta vad som verkligen hände, menar Fredrikson.

– Jag tycker att staten ska framföra en ursäkt, medge sin skuld till det som har hänt.

Han tror att det är viktigt för hela nationens liv och hälsa att saker i de förflutna inte får ligga som bölder som man inte tar itu med.

– Man måste gräva upp det och skära bort det. Berätta sanningen.

Win-win-situation

Inte heller den rysk-ortodoxa kyrkan har gjort upp med sitt förflutna.

– Nej, jag tycker inte det. Man slätar över och går vidare. Den rysk-ortodoxa kyrkan var alltför foglig mot makten under Brezjnevs tid, det har man inte gjort upp med.

Även om kyrkan och staten i Ryssland är åtskilda i dag har den ortodoxa kyrkan en särställning. Under Putins åtta år som president blev kyrkan en nära allierad till staten. Och president Medvedev fortsätter på samma linje, båda ledarna går i kyrkan under påsken och julen.

Ledarna demonstrerar väldigt tydligt att kyrkan har en plats i samhället. Kyrkan har fått tillbaka sina egendomar och sina tillgångar. Skillnaden mot gamla Sovjet är iögonfallande. Till och med religionskunskap har införts på skolornas scheman.

– Båda anser väl att det är en win-win-situation, säger Fredrikson som tror att förhållandet mellan kyrka och stat kommer att bli allt mer intimt.

Ny kyrka i finansdistriktet

Det handlar om en ömsesidig exploatering. Statsledningen behöver kyrkan för moralisk uppfostran och för att lösa det demografiska problemet.

– Det sjunkande antalet invånare och det utbredda alkoholmissbruket oroar alla. Kyrkan å sin sida behöver staten för att flytta fram sina positioner.

Under patriarken Kirills tid har kyrkan blivit mycket mer aktiv i den ryska samhällsdebatten. Det senaste är att kyrkan engagerat sig i abortdebatten. I den frågan har kyrkan starkt stöd av höga statliga representanter. President Medvedevs fru är engagerad i abortfrågan.

– Det här sker på bekost-



Stig Fredrikson på Röda torget.

Foto: Privat



Sista bilden på Alexandr Solzjenitsyn togs i samband med en intervju som Stig Fredrikson gjorde för SVT inför författarens 90-årsdag. Han dog innan han nådde 90.

nad av andra religioner och kristna samfund. Katolska kyrkan och evangeliska kyrkor motarbetas. De har svårt att få nya lokaler medan nya ortodoxa kyrkor byggs hela tiden.

Imaj2011besökteFredrikson Moskva igen, som han gjort varje år, och gick längs Moskvafloden i det nya finansdistriktet. Det ser ut som ett litet Manhattan.

– Även där låg en splitterny ortodox kyrka.

Kurirens triumf

Det var Stig Fredrikson som smugglade ut manuskriptet till *GULAG-arkipelagen* till väst där boken

sedan publicerades. Efter Sovjetunionens fall har han berättat om sitt hemliga samarbete med Solzjenitsyn även för en publik i Moskva.

Han var inbjuden till ett seminarium till minne av Solzjenitsyn några månader efter författarens död 2008. Det var litteraturvetare och historiker som höll anföranden om författarens livsverk. Fredrikson talade om sina hemliga möten med Solzjenitsyn i parkerna i Moskva. De föregicks av långa promenader för att skaka av KGB-agenterna.

– Det kändes som en

stor triumf att säga detta i Moskva, säger han.

När det hela pågick under åren 1972–1974 trodde Fredrikson att han aldrig skulle kunna berätta för någon om hur han då klev ur sin journalistroll. Han ville hjälpa en ensam oliktankare trots de stora riskerna. Hans chefer var informerade, så även FNB-chefen i Finland. Fredrikson kunde använda den norska ambassadens kurirpost eftersom han jobbade också för den norska nyhetsbyrån. Den vägen fick den redan då världsberömda författaren ut sina heta dokument ur Sovjet.

Ryssland firar 20

För ungefär 20 år sedan, i augusti 1991, utropades Ryska federationen som en självständig stat. Sovjetunionen upplöstes officiellt i december samma år.

”

Katolska kyrkan och evangeliska kyrkor motarbetas.

– Jag gjorde det inte av ideologiska utan av mer humanistiska motiv. Naturligtvis beundrade jag honom oerhört mycket. Han var obegripligt modig i sin ensamma kamp mot sovjetssystemet, säger Stig Fredrikson.

Ibland finns det viktiga saker än journalistik, var det någon som skrev efter att Fredriksons första bok kom ut 2004. Det var ett tillfälle i historien då det kändes viktigast att kunna göra en insats för Solzjenitsyn: Bryta hans isolering.

Du har rätt till din söndag

Rolf af Hällström

Att helga vilodagen låter gammaldags men är en grundförutsättning för att människan ska må bra.

– En rätt rytm mellan arbete och vila, mellan ansträngning och återhämtning, är ett grundläggande livsvillkor, säger medicinalrådet **Håkan Hellberg**.

Livet var tyngre förr. Söndagen som vilodag var något att se fram emot.

– I dag är jobben sällan fysiskt ansträngande. Därför finns gym och maraton. Vi behöver den fysiska ansträngning som förr kom naturligt.

”Helga vilodagen” är ett budord men också en hälsomotivering baserad på lång erfarenhet. I dag är respekten för det heliga borta, men också den naturliga insikten om behovet av vila har försvunnit.

– Då fattar vi dumma beslut som söndagsöppet, säger Hellberg.

Vi har övergett det gamla samhällets vilodag men inte hittat någon ny urban dagsrytm. Åtminstone inte en hälsosam sådan, folk sover till exempel alldeles för lite.

Vi förlorar tiden för vila, eller som medicinalrådet hellre vill säga, vi förlorar möjligheten till återhämtning. Följden är oro, jäkt och depression.

– Det är inte Gud eller kyrkan som behöver vilodagen utan vi själva. Nu släts allt ut och prestationskraven lever hela tiden.

Vila är olika saker

Själv går Hellberg aldrig i butiken på en söndag.

Men han vill inte vara

alltför kategorisk. När han bodde i Schweiz med sin familj hade han en bagare i grannskapet som bakade också på söndagsmorgonen.

– Det är så roligt att kunna erbjuda färskt bröd åt folk, sa bagaren. Så min vilodag där innehöll färska croissanter till frukost.

Däremot håller han fast vid att samhället har svikit sitt ansvar för människan genom att tillåta söndagsöppet. Det är trots allt ett sätt att få folk att konsumera mer.

– Det som vi kallar ”vila” är att vi utsätter oss för en infernalisk påverkan av våra köpvanor.

Men han medger att begreppet vila betyder olika saker för olika personer. Det som är vila för en är en påfrestning för en annan.

Dessutom finns det en relativism i fråga om vilodagen.

– När säden mognar tar bonden ut sin skördetröska fast det är söndag. Speciellt om det är regn att vänta på måndag och tisdag.

Var kommer redovisningsplikten från?

Vi går på höga varv och har svårt att varva ner. En vilodag i veckan borde vara självklar men är det inte.

– Det är svårt att tillåta sig att göra ingenting en hel dag. Det behöver vi prata mera om, säger familjerådgivare **Yvonne Terlinden** i Raseborg.

Vi är stränga med att vårt värde ligger i vad vi producerar. Det har med den rådande lineära tidsuppfattningen att göra, menar Terlinden. Den lineära tiden är mätbar, den kan rutas in.

Så vi tror att vi måste kunna redovisa för vår tidsanvändning, vad vi har presterat i dag. Vem vi ska

redovisa för är oklart, kravet tycks vi alla ha i ryggmärgen.

Satsa på upplevd tid

Men det finns ett annat sätt att se på tiden. Naturen har sin gång utan att vi gör någonting för saken. Samma sak gäller kyrkoåret: det blir jul och påsk och pingst



utan våra förberedelser.

– Du stiger ut ur den mätbara tiden och bara är. Det är att värna om vilodagen, säger Terlinden.

Vilodagen ska ge oss upplevd tid. Bara låta oss känna att vi är. Tillåta oss vara en lekande varelse, en älskansak varelse. På det sättet hejdrar vi också livet och dess

givare.

– Gud kan man erfara bara i ett ögonblick, i ett nu. Är vi hela tiden på väg någon annanstans kan vi inte leva i en gudsrelation, säger Yvonne Terlinden.

Ingen redovisnings-skyldighet

Frågan om vad som gått fel

besvarar hon med att vi alltid är på språng, sällan närvarande i det som vi gör. Hon menar att vi mår dåligt av att hela tiden leva i en uppbrottsstämning.

– Hur vill jag använda min tid, vad är det som jag själv och min familj värdesätter? Är det viktigt att bara vara hemma och att alla

”På söndagen gör vi det vi vill och inte det vi måste”

Erika Rönngård

Hur skapar du rum för vila på söndagen? Är det viktigt att ha en vilodag?

Jeanette Öhman, chefredaktör för tidningen *Papper* och aktuell med boken *Livet och barnet*:

– På söndagen gör jag så lite som möjligt, träffar så få människor som möjligt och försöker bara vara med familjen. Jag försöker också

undvika att jobba på söndagen, men eftersom jag har ett jobb som aldrig tar slut lyckas det inte alltid i praktiken.

– Jag tror det är jätteviktigt att man har en dag utan arbetsrelaterat program, men den dagen måste inte nödvändigtvis vara just en söndag. Min man och jag har kommit överens om att det finns en dag i veckan när vi inte gör annat än är tillsammans, andas ut och tar det lugnt. Om det här ska fungera kräver det att alla i familjen är med på

det och att ingen smygbockar in aktiviteter.

Till familjen hör också en son på ett och ett halvt år som än så länge inte bokar sitt eget program.

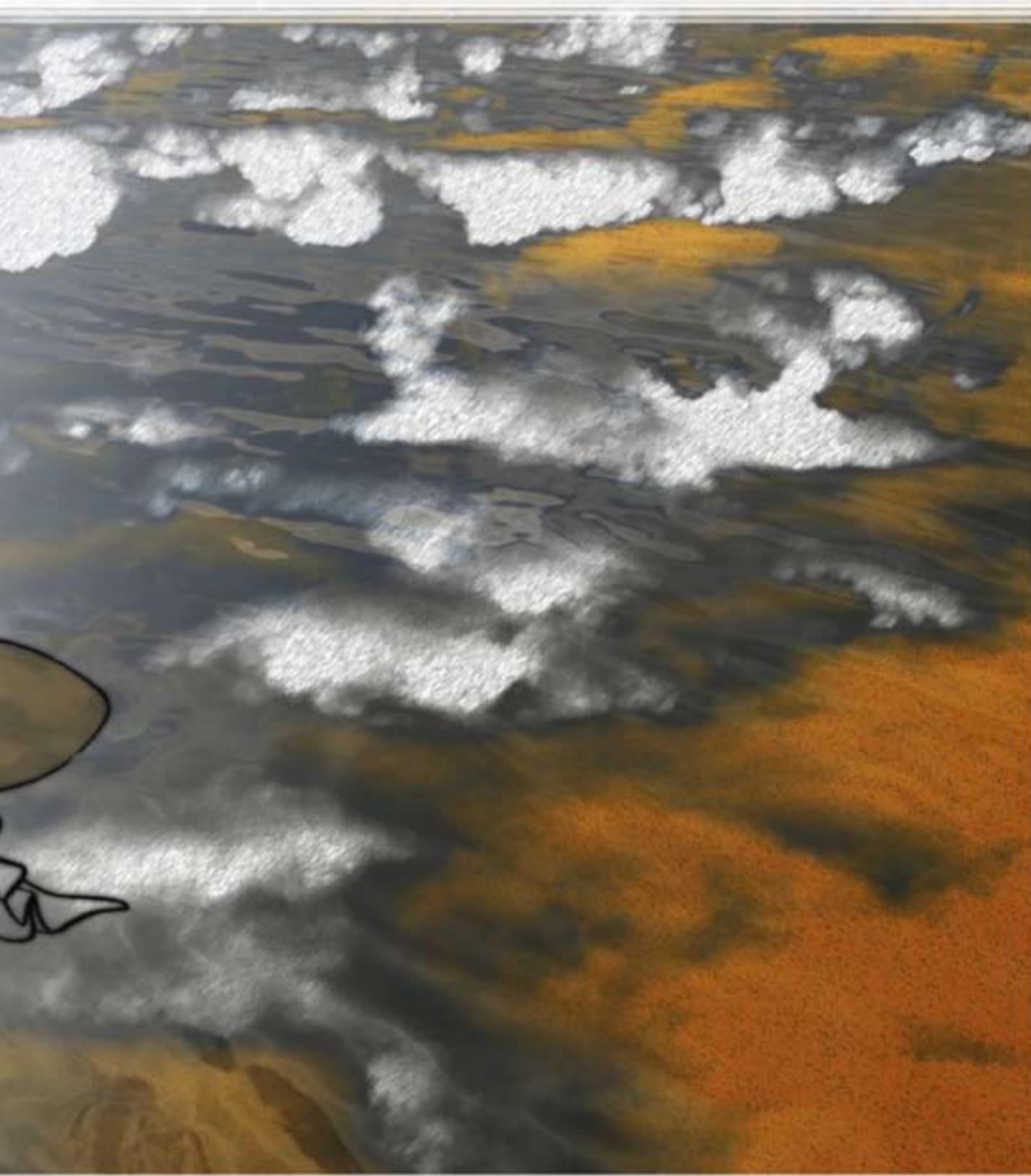
– När han blir lite äldre hoppas jag att det blir naturligt för honom att man reserverar en dag i veckan för familjemys.

Mats Björklund, bondbloggare och köttproducent:

– Bestyren i ladugården är så gott som identiska söndag som vardag. Djuren ska ha foder och utgödslingen



Det är jätteviktigt att man har en dag utan arbetsrelaterat program.
– JEANETTE ÖHMAN



Sanna Kallio

Testa din söndagsattityd!

1. Kan du tänka dig att städa på söndagen?

- A. Ja, utan vidare.
- B. Ja, om jag väntar gäster.
- C. Absolut inte.

2. Går du i affärer på söndagen?

- A. Jag passar på att shoppa på söndagen när man har gott om tid.
- B. Jag kan gå till matbutiken om något fattas till söndagsmiddagen.
- C. Helst inte.

3. Kan du tänka dig att planera den kommande veckans arbete på söndagen?

- A. Ja, jag ägnar ofta halva söndagen åt jobbplanering.
- B. Jag tänker ganska ofta på jobbet under söndagen, men försöker låta bli att öppna jobbets e-post.
- C. Nej, jag ägnar mig inte åt jobb utanför arbetstiden på söndagen.

4. Kan du tänka dig att pricka in hobbyaktiviteter på söndagen?

- A. Ja, då har jag gott om tid över för fritidsintressen.
- B. Ja, om det inte går att ordna på annat sätt.
- C. Nej, på söndagen vill jag inte behöva se på klockan.

FLEST A-SVAR:

Söndagen är din bonusdag. Då ser du till att hinna med det som inte ryms under veckans övriga dagar. Kanske är ditt sätt att vila helt enkelt att ägna dig åt shopping och hemmafixande – men kom ihåg att söndagen också har ett egenvärde som vilodag och inte bara finns till för att vara veckans sista prestationsarena.

FLEST B-SVAR:

Söndagen är din vilodag – i princip. Det är bara det att vardagen letar sig in ibland. Även om du föreställt dig söndagen som en sträcka avslappnade timmar delar du plötsligt din uppmärksamhet mellan klockans minutvisare och kakan som du bakar till slätkaffet. Kanske måste du våga ta strid med din egen duktighet för att få den där söndagsfriden du egentligen längtar efter?

FLEST C-SVAR:

Din söndag är helig, och den får man inte röra annat än i fall av yttersta kris. Kom bara ihåg att inte vara för hård mot dig själv – vilodagen behöver inte kantas av förbud utan kan snarare vara en dag när man tillåter sig själv att göra det man har lust med.

Testet konstruerat av Erika Rönngård.

pysslar med sitt?

Som familjerådgivare vet hon att man mår bättre som familj när man har tid att vara tillsammans. Lyckas man med en ledig dag varje vecka blir man mindre stressad.

Det har inte direkt med vilodagen att göra, men det är viktigt att sortera

”
Det är svårt
att tillåta sig att
göra ingenting en
hel dag.

stressen. Varifrån kommer den, vad är det som gör mig stressad?

– Det är viktigt att också uttrycka det. Att det är jobbet som gör mig trött, inte familjen.

Nämn orden ”helga vilodagen” och du upplever en massa ”du skall icke”.

– Fylld av förbud blir vilodagen en plågsam dag, säger Terlinden. Själv tänker hon på den som en ”jag-behöver-inte”-dag.

– Det finns tvätt att byka. Men jag behöver inte sätta på tvättmaskinen. En hel dag får gå. En hel dag som jag inte är redovisningskyldig för.

– Jag tycker personligen att jag behöver en vilodag, men jag kan också låta en annan dag än söndagen bli vilodag. Som studerande har jag inte så tydligt avgränsade helger och veckoslut. En vilodag för mig kan vara att jag äter brunch med mina vänner och tar det lite lugnare.

– Det är skönt att kyrkan lyfter fram söndagen som vilodag. Det påminner oss om att vi behöver en dag när vi får lämna allt ansvar, ta det lugnt och inte prestera så mycket.



Jag försöker också freda söndagen från fält- och utearbeten.
– MATS BJÖRKLUND

ska skötas. Men sådant jag kan göra inför helgen gör jag undan på förhand, som till exempel att hämta foder längre ifrån. Jag försöker också freda söndagen från fält- och utearbeten, men är det högsäsong och söndagen är första regnfria dagen på två veckor jobbar jag. Det ser jag lite som bibelstället om att dra upp oxen ur brunnen även på sabbaten.

Att man ska ta det lugnt på söndagen hör naturligtvis delvis ihop med traditionen. Enligt Björklund är



Jag kan låta en annan dag än söndagen bli vilodag.
– SINI SUNDQVIST

det viktigaste ändå att han och hans familj mår bra av att ha en vilodag.

– Hos oss är lördagen en dag för familjens infrastruktur, medan vi på söndagen gör det vi vill och inte det vi måste. Det finns ett judiskt talesätt som säger att man på sabbaten ska leva som om allt vore färdigt. Det brukar jag tänka på inför söndagen. Om gräsmattan var klippt, vad skulle man då ägna dagen åt?

Sini Sundqvist, teologie studerande:

Sini Sundqvist överväger att bli präst. Hon har funderat på vad det skulle innebära för hennes söndagar.

– Jag tror att jag ganska snabbt skulle anpassa mig till att jobba på söndagarna. Däremot känns det lite värre att tänka på att jag kanske har familj i framtiden, och att vi i så fall alla måste anpassa oss till att inte kunna vila tillsammans och ha en skön söndag.

Presentation

Teckna en berättelse

Ser du vad det blev? (Fontana Media 2011) ger kända bibelberättelser nytt liv.

Enligt författaren **Karin Nordberg** är det enda som behövs papper och penna, nyfikenhet och mod. Boken visar hur vuxna kan berätta för barn om till exempel *Det förlorade fåret* genom att rita. För varje led i berättelsen får teckningen en ny komponent. Tillsammans bildar linjerna och prickarna en bild av något som är centralt i berättelsen. I slutet ska barnen gissa vad det är.

Ritberättelserna passar speciellt bra för barn på dagis, i förskoleåldern och för eftisgrupper. Grep-pet känns fräscht och spännande, men kräver nog en del övning innan man försöker sig på det i en verklig situation. (MW)



Barnen och det heliga

Allt är nära (Fontana media 2011) är en liten, vacker bok om hur man kan förundras över heliga ting mitt i sin vardag och tillsammans med sina barn. Makarna **Monica Vikström-Jokela** och **Eero Jokela** har ursprungligen skrivit boken på finska (*Aika Pyhä!*), och det är Vikström-Jokela som står för den svenska översättningen.

Det handlar om så enkla medel: att sitta invid barnets säng, att beröra barnet och föreställa sig att det är omgivet av ett gult, varmt, glatt ljus, att ta barnet till en plats som varit viktig för en själv.

Men den här boken är också en liten vägledning om den vuxnas relation till det heliga – och till kyrkan. Jag skrattade så jag grät när jag läste den, och tårarna var både glädjens och rörelsens tårar. Den här boken skulle jag gärna ge till alla som någonsin tagit hand om ett barn. (ST)

Underbart när mina psalmer sjungs

Text och foto:
Christa Mickelsson

Han gick omkring och bar på melodislingor som pockade på att få komma ut. Under sin alterneringsledighet skrev Philip Hällund tio psalmer.

Att hans skulle bli psalmskribent var ingen självklarhet för **Philip Hällund** under de många år han jobbade med byråkrati i en rad svenska kommuner.

– Jag är född och uppvuxen i Jakobstad men flyttade efter klasslärostudier i Vasa till norra Sverige och har bott där största delen av livet.

För nio år sedan steg han i land på Kökar, Åland. Det som skulle bli ett kortare avbrott i vardagen och ett övergående uppdrag som lärare i Kökar grundskola blev ett nytt liv och upptakten till den samling psalmer som nu är aktuell.

– Jag kan inte tänka mig en bättre plats att skriva psalmer på. Det är särskilt Hamnö där jag bor som är min inspirationskälla. Det är den del av Kökar där kyrkan och ruinerna från det gamla Franciskanklostret ligger. För mig är Hamnö med sin långa historia en helig plats. Det känns nästan rent fysiskt när man går omkring där.

Vikarierande kantor

Philip Hällund är självlärd



Philip Hällund är dirigent för kören Kökarröster. På Franciskusdagarna uppförde kören tillsammans med två andra skärgårdskörer hans nyskrivna psalmer i S:t Annas kyrka på Kökar.

pianist och hoppar ofta in som kantor i Ålands södra skärgårdsförsamling.

– Jag spelade violin som barn och började sedan på egen hand med piano och gitarr. Jag har lärt mig enligt "försöks- och misstagsmetoder", förklarar han.

Han började skriva musik för ungefär sex år sedan och arrangerar också musik för kören Kökarröster, som han är dirigent för.

– Att skriva musik är inget nio till fem-arbete. Ibland kommer melodierna

mitt i natten, och då är det bara att stiga upp och skriva ner. Melodin kommer först och sedan försöker jag skapa en text som uttrycker musiken. Texterna är svåra för mig.

Inget tak

Philip Hällund tror inte att vi någonsin kan få för många psalmer.

– Trots det har jag under kantorstiden hunnit konstatera att en stor del av de psalmer som finns i psalmboken aldrig sjungs. Men det finns ändå alltid utrym-

me för fler psalmer, vi når aldrig något tak.

Bland hans nya psalmer finns bland annat en lovpsalm, doppsalm, vigselpsalm och höstpsalm.

– De är inte helt lättsjunga men kräver ändå inte alltför lång övning. Vissa melodier är lite svårare, men det finns också flera enkla.

Ett namn på sin samling har han redan: *Nya Kökarpsalmer*. Planen är att de ska ges ut – helst redan till julen.

– Jag delar gärna med mig

av noter och arrangemang.

Obeskrivlig känsla

I samband med Franciskusdagarna på Kökar i juli uppfördes hans psalmer under en kyrkokonsert med stor kör och orkester.

– Att leda kör och orkester till ens egen musik är en helt underbar känsla. Speciellt då det klingar som jag tänkt mig när jag skrivit musiken. Det finns exempel på motsatsen också, men konserten i somras är jag mycket nöjd med och responsen har varit god.

Barnen visar vägen

FILM *Livet framför allt*. Regi: Oliver Schmitz. Manus: Dennis Foon, efter en roman av Alan Stratton. Premiär 19 augusti.

Livet framför allt (Life, Above All) är en film som tillkommit i skuggan av aids-spöket, en del av vardagen i södra Afrika. Men i stället för att bulla upp med en trist sjukdomsjournal har regissören **Oliver Schmitz**, själv uppvuxen i Sydafrika, snickrat ihop ett drama som växlar mellan hopp och förtvivlan, sunt förnuft och djupt rotade fördomar. Och eftersom perspektivet här är barnets tar ångesten och desperationen aldrig över. Livsbejakande var ordet.

Chanda (**Khomotso Manyaka**) är filmens 12-åriga hjältinna, en tjej som bor i en by utanför Johannesburg tillsammans med sin mamma och sina småsyskon. Men eftersom modern

blir allt tröttare, som det heter, får Chanda lov att sköta det praktiska – om det så innebär att hon måste skaffa fram en kista åt sin lillasyster.

Till saken hör att hennes styvpappa, en suptratt, inte lägger ett strå i kors. Det gäller också för tjocka släkten som inte förlåtit Chandas mamma att hon i tiderna drog sig ur ett arrangerat äktenskap, att hon valde kärleken. Som man bäddar får man ligga, liksom.

För att vara ett så här tufft och skoningslöst drama är *Livet framför allt* en förvånansvärt subtil film, vilket på sätt och vis för oss till pudelns kärna. "Aids" är ett ord man inte tar i sin mun i de här knutarna, skammen är för stor, fördomarna förkrossande.

Det i sin tur leder till att man hellre vänder sig till kvacksalvare än till professionella hälsovårdare sam-



Atlantic film/ Oliver Schmitz

tidigt som offren stigmatiseras och göms undan. Och så var vi tillbaka på ruta ett.

Att det trots allt lyfter beror mycket på det känsliga mor och dotter-förhållandet i filmens centrum, en relation som står mot trycket från grannar och självutnämnda domedags-

profeter.

Hoppingivande är också den omgivande färgprakt, som i kombination med "barnatron" och sången från kyrkan ger filmen dess sound. Och se, inte ett uns av påklistrad sentimentalitet. Verkligheten talar för sig.

Ändå är det nog unga

Khomotso Manyaka som är filmens främsta triumf-kort. Med små medel och stort hjärta, ren skär urkraft, tecknar hon porträttet av en ung kvinna som är anspråkslös och stridbar på en och samma gång. Det är vackert, enkelt och gripande.

Krister Uggeidahl

Kulturnytt

Reklamkampanj för konfirmation i Stockholm



Som bäst pågår en reklamkampanj för att göra konfirmationen känd bland stockholmarna. Bara var tredje 15-åring konfirmeras i Sverige.

Annons i lokaltrafiken ska ge synlighet åt konfirmationen, och webbplatsen konfirmationsthlm.se och Facebooksidan har fått en ansiktslyftning.

– Budskapet är enkelt. Tro, hopp och kärlek. Vi vill naturligtvis öka kännedomen

bland allmänheten men vi tror också på att hitta grafiska uttryck som skapar gemenskap och gör att konfirmanderna känner igen varandra i tunnelbanan eller på stan, säger **Beatrice Lönnqvist**, stiftsadjunkt och ansvarig för konfirmation och ungdomsarbete, till Kyrkans Tidning.

I dag, torsdag, tar alla medarbetare i Stockholms stift på sig en konfirmandtröja – inklusive biskop **Eva Brunne**. (CM)

Kyrkan pop på diskussionsforum

Kyrkans egen diskussionsspalt på nätforumet Suomi24 har blivit en succé. Nästan 100 000 inlägg har registrerats. I spalten samtalar företrädare för kyrkan med vanliga människor om allt från tro till vardagsliv.

Det är Finlands evangelisk-lutherska kyrka som står för diskussionsspalten, som fått namnet *Kirkko kuulolla* (ungefär: Kyrkan lyssnar). Tjänsten lanserades i oktober 2010, skriver Kyrklig tidningstjänst.

– Den livliga diskussionen överraskade oss. Responsen visar att användarna vill diskutera med olika människor inom kyrkan, berättar koordinatören för projektet **Henna Hauta-aho**.

– Det här visar att människor har ett stort behov av att diskutera. På spalten har de anonymt kunnat prata om saker som annars är känsliga, säger **Jarno Alastalo**, som är chef för Suomi24.

Suomi24 är en av Finlands största webbplatser för diskussion. (CM)

12 000 metallbiblar på tysk festival



Omkring 12 000 biblar gick åt på den tyska rockfestivalen Wacken Open Air i början av augusti. Det var festivalledningen som tog kontakt med organisationen Streetchurch och hörde sig för om metallbibeln som nu kommit ut på tyska och engelska.

– Vi fick hålla igen med biblarna. Vi kunde delat ut dubbelt så många, säger

Roul Åkesson till Dagen. Åkesson är en av de sextio kristna som delade ut biblarna. På plats fanns kristna från Holland, Schweiz, Österrike och flera lokala församlingar och mc-klubbar.

– Metallbibeln och Jesus var samtalsämne nummer ett i Wacken. Många satt och läste Bibeln på området och en kille satt och högläste utmed vägen, säger Åkesson. (CM)

– Socialskyddsavgiften har under de senaste åren sänkts så att den nu är lika som för övriga arbetsgivare, säger ekonomichefen **Heikki Seppänen** i Hollola församling.

För tre år sedan var avgiften 3,82 procent av lönen, under år 2009 sänktes den till 3,05 procent och i fjol var den 2,23 procent. I år är socialskyddsavgiften 2,12 procent för församlingarna, liksom för andra arbetsgivare.

Därtill betalar arbetsgi-

Vi frågar

Betalar församlingarna högre socialskyddsavgift än andra?

varna en försäkringsavgift för olycksfall, arbetslöshet och grupplivförsäkring. Tillsammans blir avgifterna knappt fyra procent av lönen.

Församlingarnas socialskyddsavgift var i slutet av 90-talet hela 10,8 procent, klart högre än för övriga arbetsgivare. Orsaken var att då staten är

1994 ökade sina skatteinkomster genom att slopa barnavdraget och ensamförsörjaravdraget fick också församlingarna in mera kyrkoskatt. Den här "oförtjänta" inkomsthöjningen tog staten hand om genom att höja socialskyddsavgiften för kyrkliga arbetsgivare.

Avgiften sänktes första gången 1997 när kyrkan tog över domkapiteln och deras kostnader, något som staten betalat allt sedan Gustav Vasas tider. (RH)

Vägvisaren

Wilfrid Stinissen

Det råder ingen tvekan om musikpedagogen och kyrkomusikern **Ann-Catrin Wulffs** andliga förebild.

– Den katolska prästen **Wilfrid Stinissen** har påverkat mig mer än någon annan. När jag fick tag i hans bok *Kristen djupmeditation* kunde jag knappt slita mig från den, säger Wulff.

Wulff konverterade till katolicismen 1990. Hennes biktfar **Jan Aarts** rekommenderade boken för henne.

– Han varnade mig för att boken skulle vara krävande men jag var skeptisk och tänkte: en sådan där tunn sak läser jag på två dagar. Det tog mig två veckor.

Av allt hon läst är det bara Bibeln som hamnar högre på hennes favoritlista. Speciellt har hon påverkats av Stinissens syn på tiden.

– Han har hjälpt mig kunna leva i nuet och ägna mig helhjärtat åt det jag gör. Det är en stor fördel i mitt jobb som musiklektör: all lektionsplanering går till spillo om jag inte klarar av att vara närvarande i undervisningssituationen.

Sedermera har Ann-Catrin Wulff läst nästan alla Stinissens böcker. Hon har



Fredrik J Karlsson

också haft möjlighet att träffa honom personligen under en veckoslutsretreat på katolska stiftsgården i Lojo.

– Han gav ett ödmjukt, lugnt och balanserat intryck men utstrålade samtidigt en oerhörd styrka. Han var ganska liten och anspråkslöst klädd i sin bruna munkkåpa men allt han sa var fullt av kraft och oerhört givande.

Stinissen är född i Belgien och bor sedan 1967 i Sverige. Via honom fick

Wulff också insyn i Karmelitorden, som betonar ett kontemplativt och stillsamt leverne.

– När jag skulle välja ett skyddshelgon åt mig fastnade jag för karmeliten och kyrkoläraren **Teresa av Avila**. Karmelitnunnorna har ett kloster i Esbo och jag brukar besöka dem regelbundet. Ett tag fundrade jag över att själv bli lekmannakarmelit, men det skulle kanske vara att gå för långt. (MW)

Regnet som bryter tystnaden

Finländarna är ett tystlåtet folk som ogärna pratar med främmande människor. Om och om får vi höra denna sanning om oss själva, om och om upprepar vi den. Det krävs något utöver det vanliga för att vi ska kommunicera verbalt med vilt främmande människor på gatan.

En tidig augustikväll drabbas Helsingfors av vad som senare kommer att kallas det värsta regnfallet på 30 år. Det vet jag inte om när jag genom spår-vagnsfönstret ser regnet stå som täta spön i asfalten och fortfarande hoppas att det ska lugna sig tills jag stiger av. Jag orkar hoppas fem minuter under spår-vagnshållplatsens lilla regntak också. Sedan ger jag upp och springer.

Det kommer ett ögonblick när jag redan är mycket våt och utsikterna som ligger framför mig lovar oändligt mycket mera vatten. Det är då jag saktar farten, tar av mig skorna och förbereder mig på att vada hem i regnvatten som når mig halvvägs till knäna.

Det är då främmlingar börjar tala med varandra trots att vi befinner oss i Finland. Den förundran som extrema väderleksfenomen ger upphov till måste helt enkelt delas med någon. Det finns kanske en formel för hur många millimeter regn under en enda kväll som behövs för att vi ska glömma bort att vi är ett tyst och inävent folk.

Regnvåt och upplivad kommer jag hem, påmind om att vårt nationella problem med att tilltala främmlingar på gatan trots allt inte är så grundmurat. Ibland löser sig vissa spårar med vattentvätt.

Erika Rönngård

Helsingfors efter monstervågen

BOK De hemlösas stad av Annika Luther. Söderströms 2011.

Åt 2035 sveper fruktansvärda stormar och monstervågor in över Finlands sydkust. De som överlever evakueras till Jyväskylä och där växer barnen upp i ett inåtvärmande överfosterländskt samhälle där dagarna fylls med kantele-spel, skidåkning i plastspår (snön är ett minne blott) och hälsosamma och övervakade levnadsförhållanden.

Det här är upptakten till **Annika Luthers** färsk ungdomsroman *De hem-*



Annika Luther

lösas stad. Huvudperson är 15-åriga Lilja som tröttnat såväl på kantelen, sin träki-ga familj och det begränsa-

de livet i Jyväskylä. Hon vill ta reda på om Helsingfors fortfarande existerar och om hennes legendariska faster bor där någonstans.

Och visst existerar Helsingfors. Men där bor mest indier och kineser, och eftersom de associerar urbefolkningen med de finländska fyllon som håller till vid Röda kyrkan (det som en gång var Uspenskijkatedralen) är de inte välvilligt inställda till en långvärd, blek och illa klädd Lilja som plötsligt dyker upp mitt ibland dem.

Den här boken är rolig att läsa, och det av flera orsa-

ker. För det första är den inte osannolik. Var och en av oss har väl haft privata dystopier om en värld där Holland och Danmark inte existerar. Handen på hjärtat: har du inte själv lite oroligt räknat ut hur många meter över vattenytan ditt hem befinner sig?

För det andra är Lilja en bra huvudperson: klok och spontan, ledsen och glad, nyfiken och trygghetsökande. När Annika Luther dessutom omgett henne med en excentrisk indisk familj blir det bara roligare.

Luther har valt att, trots

allt, göra *De hemlösas stad* till en ganska lättsam och rolig bok. Här hade funnits stoff för tragik också, men då hade projektet blivit ett annat. Att fokusera på kulturkrockar i stället för privata trauman fungerar utmärkt eftersom boken lyfter upp ett tema som känns brännhett och aktuellt för oss alla, oberoende av livssituation.

Jag läser numera utrikes-sidans översvämningsnyheter med en mer empatisk blick. En dag kan nyheten handla om oss.

Sofia Torvalds



Du missade väl inte ...

Rysslandsexpert:
**Också kyrkan
måste göra upp
med sitt förflutna**
sid 15

Din KP
– ännu bättre!

OM
2
VECKOR

Kyrkomusikalisk duell

Finns det inga gränser för lovsjungandet?

Nina Österholm

Måste man alltid sjunga i kyrkan? Kyrkpressen har utmanat kulturjournalisten Karin Erlandsson och stiftets sekreterare för gudstjänstliv och musik Jan Hellberg i en kyrkomusikalisk duell. En garde!

Karin: Jag är ingen sångare eller musiker. Mina talanger är andra. Men det är huvudsakligen – för att inte säga enbart – sången och musiken som höjs till skyarna inom kyrkan som det huvudsakliga instrumentet (!) att lovprisa Gud på. Det är förstås utmärkt att de musikbegåvade kan utöva sin lovsång, men vi andra då? Vi som lallar lite, sjunger småfalskt och börjar psalmen lite före alla andra, för oss sätter lovsången fokus på vad vi inte kan och jag hittar inte glädjen i uttrycket. Det kan väl rimligen inte vara meningen?

Jag tolkar inte lovsång som enbart sång, men känner mig ensam i den tolkningen. Lovsång kan vara att fota, skriva, måla, baka bröd till Herrens ära (ta till exempel talterna som bakar till varje församlingmöte, det är också lovsång). Men i kyrkliga sammanhang är lovsång uteslutande sång. Än en gång: Vi andra då? Var ska vi lovsjunga? Det borde pratas mera om lovprisning, mindre om lovsång.

Nu Jan, är det här ju ingen kritik mot vare sig dig eller din verksamhet. Snarare borde jag som kan annat än sjunga hitta utrymme för min kreativitet och lovprisning på samma sätt som du hittat utrymme för sången och musiken. Vad tror du att det beror på att just musiken får så mycket utrymme? Visst är musiken lättillgänglig – men mycket tror jag lättillgängligheten beror på att vi är vana vid just musik. Vanor går att ändra bara viljan finns, men finns den viljan i kyrkan idag – att låta alla talanger och gåvor lovsjunga, inte bara musikernas?

Och rent praktiskt – var skulle den lovsången få ljuda?



Karin Erlandsson är kulturredaktör på tidningen Nya Åland.

Mao Lindholm

Jan: Det är viktiga frågor du Karin tar upp, och frågor som vi som har musik som yrke eller annars musicerar mycket inte tänker tillräckligt på. Förstås ska församlingen vara allas plats, samtidigt som jag inte kan tänka mig den kristna församlingen utan musik.

Karin: Nej, jag kan inte heller tänka mig den kristna församlingen utan musik. Det jag vänder mig mot är att musiken fått monopol på lovprisningen.

Jan: Jag tror att människans förmåga att musicera – en förmåga som finns i alla kulturer – är en Guds gåva som ger oss gemenskap med honom och med varandra. Musik finns bara som ett skeende i tiden, och den finns inte utan att det finns både framförare och lyssnare (om man gnolar för sig själv är man väl både och). När musiken fungerar är den en mänsklig verksamhet med kött och blod, mærg och ben, men samtidigt finns det en gudagnista i den, någonting mystiskt som alla goda musiker känner (med goda musiker menar inte tekniskt briljanta, utan "livskänsliga" sådana).

Karin: Då du skriver "musik" och "musicerande" vill jag byta ut orden mot vilken annan konststart eller kreativt uttryck som helst. Jag upplever inte musiken som en "mänsklig verksamhet med kött och blod, mærg och ben", däremot upplever jag samma sak i annat skapande, skrivandet i mitt fall.

Problemet är kanske just det du ger uttryck för: att kyrkan huvudsakligen placerat gudagnistan i musiken. Jag tror att vi är ganska många som inte upplever musiken så stark, men eftersom det i kyrkan mest fokuseras på musik har vi andra ingen möjlighet att hitta vår uttrycksform och den lovprisning som är vårt hem.

Jan: Jag tror inte heller att det är Guds mening att musiken skulle vara dominerande i kyrkan. Det leder ju till att den som känner sig osäker på sin egen sångförmåga känner sig utanför gemenskapen, den gemenskap som musicerandet dels vill vara en bild av, dels skapa och stärka.

Karin: Jo, lite konstigt är det nog att musiken tagit så mycket plats. Helt framt: musiken tar mycket plats. Musiker hörs mer än poeter. Kanske är det så enkelt att det är därför musiken blivit kyrkans huvudsakliga lovsång. Inte för att det är det genuinaste uttrycket, utan för att en trummis hörs mer än en akvarellmålare.

Jan: En annan sak är att många som tror att de inte kan sjunga har onödigt dåligt självförtroende på grund av misslyckad, auktoritär musikpedagogik. En del saknar också övning i allsång. Men oberoende av all bättre eller sämre musikpedagogik kommer vi inte ifrån att vi också i grund och botten har olika begåvning när det gäller att framföra musik.

Karin: Jag tror att du Jan har helt rätt i att skolundervisningen kan verka hämmande. Men jag vill inte enbart prata om musikundervisningen utan om undervisningen i alla konstnärliga ämnen. Kanske är undervisningen i uppsatsskrivandet så rigid att lovskrivandet hämmas, på samma sätt med bildkonstundervisningen. Nu råkar jag

kunna sjunga. Inte över hövan bra, men så där att jag inte måste skämmas. Jag har också sjungit i ett flertal köror, helt enkelt för att det var den enda kristna gemenskap som erbjöds. Däremot upplever jag inget gudabenådat då jag tar ton. Att sjunga för mig är som att köra bil. Jag gör det nu bara.

Jan: Jag tror att den mest grundläggande meningen i musicerandet är helt gemensam för alla människor, fast inte det praktiska utövandet någonsin kan vara det. Det är den som är den egentliga lovsången, som får sitt hundra procentiga utförande i himlen. Den lovsången kommer i bästa fall i någon mån fram i vårt jordiska, fysiska musicerande, som alltid har begränsningar eftersom det är kroppsligt, må vara att det berör det himmelska. Därför är det helt enkelt så att samma "urlovsång" sipprar fram också i alla andra konstarter, och faktiskt i allt (med) skapande som människor gör. En del psykologer talar om "den musiska människan", och då menar de inte sång- och spelskicklighet utan det där grundläggande meningsfyllda skapandet, som är en del av allt kreativt och uppbyggligt vi människor gör.

Karin: Jag håller helt med dig i fråga om den musiska människan. Men om jag ska musicera i livet efter detta är det inte till himlen jag kommit. Jag kan bara inte tro att Gud ämnat alla att musicera. Jag är inte hemma alls i det uttrycket, och eftersom jag vet hur det är att vara hemma i en lovprisning (lovskrivandet) tror jag att vi måste öppna möjligheten för att musik tar för mycket plats på bekostnad av andra uttryck.

Jan: Men hur gör vi i praktiken? Hur ska vi få fram Guds mångfaldiga gåvor? Det vet jag inte. Jag tror i alla fall att en medvetenhet om saken är en bra början.

Karin: Ja, hur gör vi? Jag vet inte, för också jag blir skräm av tanken på en kyrka utan musik. Man kan gömma sig i musiken, den är i många fall kravlös. Det är dit jag vill ha de andra uttrycken också, till kravlösheten. Poesi ses så allvarligt och svårt idag, men jag tror det handlar om vana. Att vi så självklart, också jag, kan ta till oss musik beror nog mycket på vanan. Så kanske är det bara att börja. Byt ut en lovsångskväll mot graffitimålning för samtliga i församlingen. Vem vet vad som händer.

Jan: Jag tror att de av oss som musicerar mycket kan tänka tillbaka på många tillfällen då också musicerandet berikades – fick djupare mening och lindrade prestationskrav – när det kopplades ihop med andra uttrycksformer som dans, teater, bildkonst, arkitektur, kokkonst ... Vi behöver motarbeta att musiken sätts på en ensam piedestal. Förhoppningsvis kan vi då börja förstå att benämningar som musikalisk och omusikalisk hämmar vårt gemensamma liv.

Karin: Det är roligt att höra att musiker upplever större mening med musiken då musiken kopplas ihop med annan konst. Det låter som om vi har en början till något nytt och roligt här, där också min lovprisning ryms.

Jan Hellberg är sekreterare för gudstjänstliv och musik i Borgå stift.



KP arkiv